

Şeffaflığın artırılması və korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Milli Strategiyanın (2007-2011-ci illər) yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar görülmə işlər barədə

Azərbaycan Respublikasının Korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Komissiyasının 2009-cu ilin birinci yarısına olan

MƏLUMATI

1. “Şeffaflığın artırılması və korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Milli Strategiya”nın təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 28 iyul tarixli Sərəncamına əsasən Korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Komissiya (bundan sonra "Komissiya") və Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti (bundan sonra "Nazirlər Kabineti") Milli Strategiyanın həyata keçirilməsi ilə bağlı görülmə işlərin vəziyyətini təhlil edir və bu barədə mütəmadi olaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat təqdim edirlər.

2. Göstərilən sənəd Fəaliyyət Planının icra edilməsi barədə mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən təqdim edilən məlumatlar əsasında hazırlanmışdır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin qeyd edilən Sərəncamına əsasən mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları bu məlumatları altı ayda bir dəfə Komissiyaya (ö cümlədən Nazirlər Kabinetinə) təqdim edirlər. Komissiya qeyd edir ki, bir sıra mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən məlumatlar vaxtında və tam təqdim edilməmişdir. Belə hallar xüsusən yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə bağlı müşahidə edilmişdir. Bakı şəhəri İcra Hakimiyyəti, Bakı şəhərinin Əzizbəyov, Nərimanov, Nizami o cümlədən Gəncə, Tovuz, Xaçmaz, Qusar, Balakən, Beyləqan, rayonlarının icra hakimiyyətləri tərəfindən Milli Strategiyanın həyata keçirilməsi barədə illik məlumatlar Komissiyaya təqdim edilməmişdir. Komissiya qeyd edir ki, bütün mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 28 iyul tarixli Sərəncamına əsasən Milli Strategiyanın yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar görülmə işlər barədə məlumatları altı ayda bir dəfə Komissiyanın əvvəlcədən xəbərdarlığı olmadan təqdim etməlidirlər. Həmçinin müşahidə edilmişdir ki, mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları əksər hallarda təkrar məlumatlardan istifadə etmiş, yenilənmiş informasiyanı tam göstərməmiş və bəndlərin icrası üzrə tədbirləri ümumi olaraq təqdim etmişdir. Komissiya qeyd edir ki, bu məlumatlar onların qarşısına qoyulmuş hər bir konkret vəzifənin icrası ilə əlaqədar vəziyyəti əks etdirməli, konkret hesabat dövrünü əhatə etməli, həmçinin Milli Strategiyanın icrası və korrupsiyaya qarşı mübarizə ilə əlaqədar təklif və rəyləri əhatə etməlidir.

3. Komissiyaya təqdim edilmiş məlumatlar əsasında 2009-cu ilin birinci yarısına olan müddət ərzində Milli Strategiyanın icrası ilə əlaqədar aşağıdakı tədbirlər görülmüşdür.

I. Qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi sahəsində tədbirlər

4. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının və Avropa Şurasının korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində konvensiyalarının və bu sahədə Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı digər beynəlxalq müqavilələrin milli qanunvericiliyə implementasiyası üçün tədbirlər davam etdirilmişdir. Bu məqsədlə Komissiyanın Avropa Şurası ilə birlikdə

həyata keçirdiyi “Azərbaycanın antikorrupsiya strategiyasına dəstək” (bundan sonra “AZPAC”) layihəsi çərçivəsində yerli və xarici ekspertlər müəyyən edilmiş və onlar tərəfindən milli qanunvericiliyin Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı digər beynəlxalq müqavilələrə uyğunluğunun cari vəziyyəti barədə rəylər hazırlanmışdır. Bu tədbirlərə 2008-ci ilin sentyabr ayından başlanılmış və 2009-cu ilin iyun ayında tamamlanmışdır. Qeyd edilən rəylər baxılması üçün aidiyyəti dövlət qurumlarına təqdim edilmişdir. Rəylərin həmçinin Komissiyanın Qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi üzrə işçi qrupu tərəfindən müzakirə edilməsi nəzərdə tutulur.

5. Korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə zəruri qanunvericilik aktlarının layihələrinin və ya təkliflərin hazırlanması məqsədi ilə bir sıra qanunvericilik aktlarının layihəsi hazırlanmışdır. 2009-cu il 22 iyun tarixdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən “Dövlət və bələdiyyə əmlakının və vəsaitlərinin idarə olunması sahəsində korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalara qarşı mübarizənin gücləndirilməsi haqqında” fərman imzalanaraq korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində dövlət qurumları, o cümlədən prokurorluq orqanları qarşısında yeni vəzifələr qoymuşdur. Ölkənin əmtəə və maliyyə xidmətləri bazarlarında inhisarçılıq fəaliyyətinin və haqsız rəqabətin qarşısının alınması, istehlakçıların hüquqlarının və mənafelərinin qorunması məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının “Rəqabət Məcəlləsi”nin layihəsi Azərbaycan Respublikası Milli Məclisində artıq ikinci oxunuşdan keçmişdir. “Xüsusi iqtisadi zonalara haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu qəbul edilmişdir. Komissiyanın qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi üzrə işçi qrupu tərəfindən hazırlanmış hüquqi şəxslərin cinayət məsuliyyəti haqqında qanun layihəsi tamamlanmışdır. Qanun layihəsi Avropa Şurası ilə birgə təşkil edilmiş Cinayət Məcəlləsinin təkmilləşdirilməsi üzrə işçi qrupa təqdim edilmişdir. Hüquqi şəxslərin cinayət məsuliyyətinin Cinayət Məcəlləsinin yeni mətninə daxil edilməsi nəzərdə tutulur. İnzibati Prosesual Məcəllə Milli Məclisdə üçüncü oxunuşda qəbul edilmişdir. Həmçinin Komissiyanın yanında fəaliyyət göstərən qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi üzrə işçi qrupun iştirakı ilə cinayət prosesində təqsirin etirafı (plea barganing) və lobbiçilik üzrə araşdırma aparılmış və bu sahələr üzrə konsepsiya sənədləri hazırlanmışdır. Qeyd edilən sənədlərin hazırlanmasına həmçinin AZPAC layihəsi çərçivəsində müvafiq xarici və yerli ekspertlər cəlb edilmişdir. Araşdırmaların nəticələrinin aidiyyəti qurumlara təqdim edilməsi nəzərdə tutulur.

6. Fəaliyyət Planının 3-cü bəndinin icrası ilə əlaqədar yeni qanunvericilik aktlarının qəbulu ilə bağlı uyğunlaşdırma işi aparılarkən, habelə qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi üzrə təkliflərin hazırlanması zamanı qüvvədə olan normativ hüquqi aktların korrupsiyaya qarşı mübarizə baxımından mütəmadi olaraq ekspertizası həyata keçirilmişdir¹. İqtisadi İnkişaf Nazirliyi tərəfindən qüvvədə olan bir sıra normativ hüquqi aktlar üzrə əlavə və dəyişikliklərin layihələri hazırlanmış aidiyyəti üzrə təqdim edilmişdir.

---

¹ Bunlar sırasına həmçinin daxildir: “Dövlət maliyyə nəzarəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu layihəsi, “Azərbaycan Respublikasında avtomobil yollarının tikintisi, əsaslı və cari təmir işləri üzrə yerinə yetirilən işlərin sənədləşdirilməsi Qaydaları” və “Azərbaycan Respublikasında dövlət zəmanəti ilə alınmış kreditlər hesabına yerinə yetirilən tikinti-quraşdırma işlərinin sənədləşdirilməsi Qaydaları”, “Azərbaycan Respublikasının təhsil sisteminin informasiyalaşdırılması üzrə Dövlət Proqramı”, “Azərbaycan Respublikasında kitabxana informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı”, “2008-2012-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında nəşriyyat işi və kitab sənətinin inkişaf etdirilməsinə dair Dövlət Proqramı”, “2008-2012-ci illərdə Azərbaycan Respublikası ali təhsil sisteminin islahatları üzrə Dövlət Proqramı”, “Azərbaycan Respublikasında əhəlinin ərzaq məhsulları ilə etibarlı təminatına dair Dövlət Proqramı”, “Azərbaycan Respublikasında avtomobil yolları şəbəkəsinin inkişafına dair Dövlət Proqramı”, “2009-2012-ci illərdə Azərbaycan Respublikasının orta ixtisas təhsil sisteminə islahatlar üzrə Dövlət Proqramı”.

7. Normativ hüquqi aktların vahid elektron bazası www.e-qanun.az internet informasiya portalında yerləşdirilmişdir. Baza ödənişsiz əsaslarla ictimaiyyətin istifadəsindədir. Elektron bazanın mütəmadi yeniləşdirilməsi və daim işlək vəziyyətdə saxlanması üçün Ədliyyə Nazirliyi tərkibində informasiya resursları qrupu yaradılmışdır. Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən bazanın təkmilləşdirilməsi, o cümlədən onun fəaliyyətini təmin edən avadanlığın təzələnməsi, texniki imkanlarının genişləndirilməsi, mətnində axtarış sisteminin yaradılması və bu sahədə mövcud çatışmazlıqların aradan qaldırılması üzrə müvafiq təkliflər hazırlanmışdır. Eyni zamanda əksər mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən fəaliyyətləri ilə əlaqədar bütün normativ hüquqi aktlar onların internet səhifələrində yerləşdirilmişdir. Komissiya dövlət qurumları tərəfindən onların fəaliyyətini tənzimləyən normativ hüquqi aktların, daxili normativ aktlarda daxil olmaqla internet resurslarda yerləşdirilməsinə təqdirəlayiq hesab edir və bu təcrübənin daha da inkişaf etdirilməsini tövsiyə edir.

8. Korrupsiyaya qarşı mübarizə ilə əlaqədar normativ hüquqi aktların layihələrinin hazırlanması prosesində ictimaiyyətin iştirakının təmin edilməsi məqsədi ilə "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pulların və ya digər əmlakın ləqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında qanun" layihəsi üzrə AZPAC layihəsi çərçivəsində müvafiq seminar təşkil edilmişdir. Seminarda dövlət qurumlarının nümayəndələri ilə yanaşı qeyri-hökumət təşkilatları, kütləvi informasiya vasitələri və beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri iştirak etmiş, onların rəy və təklifləri qəbul edilmişdir. Eyni zamanda Milli Məclisin internet səhifəsində mütəmadi olaraq Milli Məclisin gündəliyində və ya Milli Məclisin komitələrində baxılan qanun layihələri yerləşdirilir və onlarla əlaqədar rəy və təkliflər on-line formada qəbul edilir.

9. Lobbicilik fəaliyyəti haqqında qanunun qəbulunun məqsədamüvafiqliyinin öyrənilməsi məqsədilə Komissiyanın qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi üzrə işçi qrupu tərəfindən konsepsiya sənədi hazırlanmışdır. Eyni zamanda bununla əlaqədar AZPAC layihəsi çərçivəsində yerli və xarici ekspertlər cəlb edilmiş mövcud konsepsiya sənədi təkmilləşdirilmişdir. Komissiya tərəfindən hazırlanmış sənədin aidiyyəti quruma göndərilməsi nəzərdə tutulur.

II. Dövlət və yerli özünüidare orqanlarının fəaliyyəti sahəsində

10. Fəaliyyət Planının 7-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən 2009-cu ilin birinci yarım illiyində dövlət qurumlarının fəaliyyətinə dair qərar layihələri ekspertizadan keçirilmiş və onlara dair rəylər verilmişdir.² Eyni zamanda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 24 iyun 2009-cu il tarixli Fərmanı ilə

---

² "Gömrük orqanlarında xidmət haqqında" Əsasnaməyə əlavələr və dəyişikliklər edilməsi barədə Qanun, "Respublika mədəniyyət müəssisələri işçilərinin hazırlıq, ixtisasartırma və yenidən hazırlanma institutu", "Azərbaycan Respublikasının Standartlaşma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi haqqında", "Azərbaycan Respublikasının Standartlaşma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin yanında Patentlər və Əmtəə nişanları üzrə Dövlət Agentliyi haqqında", "Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının Hərbi Şurası haqqında", "Narkomanlığa və Narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə üzrə Dövlət Komissiyası İşçi Qrupunun", "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidmətində qulluq keçmə haqqında", "Taxıl məhsullarının keyfiyyətinə və təhlükəsizliyinə dövlət nəzarətinin həyata keçirilməsi qaydaları haqqında" əsasnamə və "Bəzi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının strukturuna daxil olmayan tabeliyindəki qurumların siyahısının təsdiq edilməsi haqqında", "Azərbaycan Respublikası Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyinin nəzdində yüksək texnologiyalar üzrə Tədqiqat Mərkəzinin Əsasnaməsi və strukturunun təsdiq edilməsi haqqında qərar layihələri

Azərbaycan Respublikası İqtisadi İnkişaf Nazirliyi yanında Antiinhisar Dövlət Xidməti və Azərbaycan Respublikası İqtisadi İnkişaf Nazirliyi yanında İstehlak Bazarına Nəzarət üzrə Dövlət Xidmətinin bazasında Azərbaycan Respublikasının İqtisadi İnkişaf Nazirliyi yanında Antiinhisar Siyasəti və İstehlakçıların Hüquqlarının Müdafiəsi Dövlət Xidməti yaradılmışdır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 19 may tarixli Sərəncamı ilə dövlət əmlakının özəlləşdirilməsi və daşınmaz əmlaka dair hüquqların dövlət qeydiyyat sahələrində dövlət idarəetməsinin təkmilləşdirilməsi və vətəndaşlara daha keyfiyyətli xidmətin göstərilməsi məqsədi ilə keçmiş Dövlət Əmlakının İdarə Edilməsi üzrə Dövlət Komitəsi və Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidmətinin əsasında Azərbaycan Respublikası Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi yaradılmışdır. Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin strukturu və ştat sayı müəyyən edilmişdir. Həmçinin “Feldyeger rabitəsi orqanlarında xidmətkeçmə haqqında Əsasnaməyə” dəyişikliklər edilməsi barədə”, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Nüvə və Radioloji Fəaliyyətinin tənzimlənməsi üzrə Dövlət Agentliyinin, Nəqliyyat Nazirliyi Dövlət Avtomobil Nəqliyyat xidmətinin, Azərbaycan Respublikasının Diaspora İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin, Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsinin əsasnamə layihələri ekspertizadan keçirilmişdir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 9 fevral tarixli “Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi tədbirləri haqqında” Fərmanı ilə Maliyyə Nazirliyinin strukturu, Nazirliyin və onun strukturuna daxil olan dövlət xidmət və agentliklərin əsasnamələri təsdiq edilmişdir. Vergilər Nazirliyinin struktur vahidləri və bölmələrinin əsasnamələri təkmilləşdirilmiş, vəzifəli şəxslərin səlahiyyətləri dəqiqləşdirilmişdir. Ədliyyə Nazirliyinin Əsasnaməsi qəbul edildikdən və nazirliyin yeni strukturu təsdiq edildikdən sonra bütün ədliyyə qurumlarının əsasnamələri təsdiq edilmişdir. Bu əsasnamələrdə qurumun vəzifəli şəxslərinin, həmçinin əməkdaşlarının səlahiyyətləri aydın müəyyən edilmişdir.

11. Fəaliyyət Planının 8-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar bir sıra yerli icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən vətəndaşların ərizə və şikayətlərinə baxılması qaydaları təkmilləşdirilmiş, bununla əlaqədar daxili sərəncamlar verilmiş, yerli dövlət qurumlarının rəhbərləri ilə vətəndaşların görüşləri təşkil edilmişdir. Dövlət Qulluğu məsələləri üzrə Komissiyada, Məhkəmə Hüquq Şurasında, Səhiyyə Nazirliyində, Baş Prokurorluqda daxil olan sənədlərin qeydiyyatının təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə xüsusi proqram təminatı tətbiq edilmiş, sənəd dövriyyəsi təkmilləşdirilmişdir. Baş Prokurorluqda qurulmuş lokal kompüter şəbəkəsi baxılan müraciətlərin həlli barədə zəruri məlumatları qəbul otağında quraşdırılmış kompüter vasitəsilə əldə etməyə, ərizə və şikayətlərə baxılması məsələlərini tənzimləyən və gündəlik nəzarəti təmin edən vahid sistemin yaradılmasına imkan vermişdir. Həmçinin Azərbaycan Respublikasının Baş Prokuroru tərəfindən 5 mart 2009-cu il tarixdə “Korrupsiya hüquqpozmaları haqqında müraciətlərə baxılması və cinayət xarakterli məlumatların araşdırılması, bu qəbildən olan cinayətlərin istintaq edilməsi işinin təkmilləşdirilməsi haqqında” əmr imzalanmışdır. Bu əmrə müvafiq olaraq, korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalar barədə prokurorluq orqanlarına daxil olan cinayət xarakterli məlumatların və materialların Korrupsiyaya qarşı mübarizə idarəsinə göndərilməsinin yeni mexanizmi müəyyənləşdirilmişdir. Həmçinin “Bələdiyyələrdə vətəndaşların müraciətlərinə baxılması işinin və kargüzarlığın təşkilinə dair” metodik vəsait hazırlanaraq istifadə üçün bələdiyyələrə göndərilmişdir. Dünya Bankı ilə Azərbaycan Respublikasının Hökuməti arasında bağlanmış Saziş əsasında həyata keçirilən “Ədliyyə sisteminin müasirləşdirilməsi” layihəsi çərçivəsində müasir informasiya texnologiyalarını tətbiq etməklə Ədliyyə Nazirliyinin mərkəzi aparatı, yerli qurumlar, Məhkəmə-Hüquq Şurası və məhkəmələr arasında mövcud sənəd dövriyyəsinin asanlaşdırılmasını və bu işdə çevikliyi təmin edən vahid informasiya sisteminin yaradılması işinə başlanılmışdır.

Nazirliyin mərkəzi aparatında müraciətlərin və digər sənədlərin elektron dövriyyəsi üzrə kompüterləşmiş şəbəkə qurulmuşdur. Həmçinin Məhkəmə-Hüquq Şurası tərəfindən bu məqsədlə xüsusi kompüter proqramı hazırlanmış və 2009-cu ilin əvvəlindən tətbiqi nəzərdə tutulur. Dövlət qurumları tərəfindən müraciətlərin elektron poçt vasitəsilə qəbul edilməsi və cavablandırılması təmin edilmişdir. Vergilər Nazirliyində vergi orqanlarının qərarlarından (aktlarından), habelə vergi orqanlarının vəzifəli şəxslərinin hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) daxil olan şikayətlərə nəzarətin gücləndirilməsi məqsədilə Vergi Apelyasiya Şurası yaradılmışdır. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən bütün iş günləri ərzində vətəndaşların müraciətlərinin qəbul edilməsi təşkil edilmişdir. İqtisadi İnkişaf Nazirliyində sənəd dövriyyəsi və vətəndaşların təklif, ərizə və şikayətlərinə baxılması üzrə kargüzarlığın aparılması və vətəndaşların qəbulu qaydaları”nın hazırlanmasına başlanılmışdır. Yerli icra hakimiyyət orqanları tərəfindən də vətəndaşların qəbulu, müraciətlərə, ərizə və şikayətlərə baxılma işi təkmilləşdirilmişdir. Əksər yerli icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən elektron ərizələrin qəbulu tətbiq edilmiş, rayonların rəhbər şəxsləri ilə vətəndaşlar arasında görüşlər təşkil edilmiş, yerli qurumlar tərəfindən ərizə və müraciətlərin icrasına nəzarət gücləndirilmişdir.

12. Fəaliyyət Planının 10-cu bəndinin icrası ilə əlaqədar Dövlət Qulluğu məsələləri üzrə Komissiya bütün əməkdaşları üçün məlumat əldə edilməsi və verilməsi qaydaları və üsulları barədə təlimlər təşkil etmişdir. Dövlət Gömrük Komitəsi tərəfindən bütün gömrük orqanlarında elektron məlumat köşkləri yaradılmışdır. Gömrük orqanlarında istifadə olunan informasiya mənbələrinə istifadəçilərin daxil olmalarını tənzimləmək məqsədi ilə “Gömrük orqanlarının informasiya sistemlərində istifadəçilərin qeydiyyatına alınması, onlara hüquqların verilməsi və onların hüquqlarının ləğv olunması qaydaları haqqında Təlimat” təsdiq edilmiş və gömrük orqanlarında istifadə olunan məlumat bazalarına, lokal və korporativ şəbəkələrə inzibatçılar təyin olunmuşdur. İqtisadi İnkişaf Nazirliyi tərəfindən “İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin kütləvi informasiya vasitələri ilə işinin təkmilləşdirilməsi barədə” xüsusi əmr imzalanmışdır. Həmçinin Nazirliyin ictimaiyyətlə əlaqələr və elektron idarəetmə sistemləri şöbəsində İctimaiyyətlə əlaqələr sektoru yaradılmışdır. Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsində kütləvi informasiya vasitələrinə məlumatların açıqlanması işinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə qanunvericiliyə müvafiq olaraq, “Azərbaycan Respublikası Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsinin məlumatlarının ictimaiyyətə açıqlanması Qaydaları”nın layihəsi hazırlanmışdır. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin informasiya idarə etmə sisteminin yaradılması istiqamətində Dünya Bankının “Pensiya və sosial təminat” layihəsi çərçivəsində tədbirlər görülür. Bu məqsədlə yaradılmış beynəlxalq işçi qrupu tərəfindən nazirliyin bütün struktur bölmələri üzrə iş proseslərinin təhlili aparılır. Vergilər Nazirliyi tərəfindən müvafiq KİV əməkdaşlarının elektron poçt ünvanlarından ibarət baza yaradılmış və nazirliyin İctimaiyyətlə Əlaqələr Şöbəsinin rəsmi məlumatlarının həmin poçt ünvanlarına çatdırılması təmin edilir. Əksər yerli icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən informasiyanın verilməsi və bununla əlaqədar sorğulara baxılması üçün müvafiq şəxslər müəyyən edilmişdir.

13. Fəaliyyət Planının 11-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar Komissiyanın müraciəti əsasında, korrupsiyanın ümumilikdə və sahələr üzrə səbəbləri, xüsusiyyətləri, səviyyəsi barədə məlumatların əldə edilməsi məqsədi ilə Korrupsiyaya qarşı mübarizə aparın qeyri-hökumət təşkilatlarının məlumat və əməkdaşlıq Şəbəkəsi tərəfindən müvafiq rəy sorğusu həyata keçirilmişdir. Həmçinin Təhsil Nazirliyi tərəfindən 2009-2010-cu tədris ili üçün Ali Təhsil müəssisələrində korrupsiyanın səbəbləri və səviyyəsi barədə məlumat əldə edilməsi məqsədi ilə sorğu keçirilmişdir. Bundan əlavə Komissiya

tərəfindən digər qeyri-hökumət təşkilatları və beynəlxalq təşkilatların həyata keçirdikləri sorğuların nəticələri araşdırılmışdır. 2008-ci il 16-17 iyul tarixlərdə Komissiya ilə Avropa Şurası arasında həyata keçirilən AZPAC layihəsi çərçivəsində “Korrupsiya üzrə sorğuların keçirilməsi” mövzusunda 2 günlük seminar keçirilmişdir. Seminarda dövlət qurumları ilə birgə yerli vətəndaş cəmiyyəti institutlarının nümayəndələri və xarici ekspertlər də iştirak etmişdir. Həmçinin Komissiyanın nümayəndəsi “Transparency International” təşkilatının “Qlobal Korrupsiya Barometri” sorğu-hesabatının təqdimatı üzrə keçirilmiş tədbirdə iştirak etmiş, müvafiq sualları cavablandırmışdır.

14. Fəaliyyət Planının 12-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən fəaliyyətləri barədə illik hesabatlar tərtib edilmişdir. Əksər dövlət orqanları bu hesabatların ictimaiyyətə rahat çatdırılmasını təmin etmək məqsədilə onları internet səhifələrində yerləşdirmiş, nəşr edərək paylanılmasını təşkil etmişlər. Vergilər Nazirliyi tərəfindən 2007-ci il üzrə fəaliyyətinə dair illik hesabat 1000 ədəd tirajla Azərbaycan və ingilis dillərində nəşr edilərək ictimaiyyətə təqdim edilmişdir.

15. Fəaliyyət Planının 13-cü bəndinin icrası ilə əlaqədar əksər mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarında daxili nəzarət qurumlarının təşkili işi başa çatdırılmışdır. Prokurorluq orqanlarında daxili nəzarət vəzifəsini yerinə yetirən, Azərbaycan Respublikasının Baş Prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə İdarəsinin tərkibində formalaşdırılmış daxili təhqiqatlar şöbəsinin fəaliyyəti təkmilləşdirilmişdir. Həmçinin Korrupsiyaya qarşı mübarizə idarəsinin Daxili təhqiqatlar şöbəsi ilə digər hüquq mühafizə orqanlarının müvafiq daxili nəzarət qurumları ilə əlaqələrin təkmilləşdirilməsi istiqamətində müvafiq tədbirlər həyata keçirilmişdir. Belə ki, Baş Prokurorluqla Daxili İşlər Nazirliyi arasında “Korrupsiya ilə mübarizə sahəsində prokurorluq və daxili işlər orqanları arasında qarşılıqlı əməkdaşlıq haqqında” 15 aprel 2009-cu il tarixli və Baş Prokurorluqla Vergilər Nazirliyi arasında “Korrupsiya ilə mübarizə sahəsində prokurorluq və vergi orqanları arasında qarşılıqlı əməkdaşlıq haqqında” 30 aprel 2009-cu il tarixli birgə əmrlər imzalanmışdır. Hesabat dövründə Korrupsiyaya qarşı mübarizə idarəsinin daxili təhqiqatlar şöbəsi tərəfindən digər hüquq mühafizə orqanlarının müvafiq daxili nəzarət qurumları ilə əməkdaşlıq şəraitində vergi xidmətinin iki və gömrük xidmətinin iki əməkdaşı barədə əməliyyat-axtarış tədbirləri həyata keçirilərək, cinayət işləri başlanılmış və həmin işlər üzrə ibtidai istintaqın aparılması Korrupsiyaya qarşı mübarizə İdarəsinin istintaq şöbəsinə həvalə edilmişdir. Vergilər Nazirliyi tərəfindən daxili nəzarət mexanizmlərinin təkmilləşdirməsi məqsədi ilə hazırlanmış “Daxili auditin məqsədləri üçün vergi orqanlarının ayrı-ayrı fəaliyyət sahəsi və göstəriciləri üzrə daxili audit testlərinin tətbiqi qaydaları” təsdiq edilmişdir. Bunun davamı olaraq 2009-cu ilin 1-ci yarım illiyi üzrə daxili audit məqsədləri üçün “Kommersiya qurumlarının dövlət qeydiyyatı və vergi ödəyicilərinin uçotu”, “Vergilər, faizlər və maliyyə sanksiyaları dövlət büdcəsinə vaxtında ödənilmədikdə və vergi ödəyiciləri tərəfindən vergi bəyannamələri (hesabatları) vaxtında təqdim edilmədikdə onların məcburi alınması” və “Operativ vergi nəzarəti” sahələri üzrə daxili audit testləri hazırlanmışdır. Maliyyə Nazirliyində korrupsiya halları ilə bağlı ünvanlanan bütün müraciətlərin korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə daxili nəzarət qurumuna ünvanlanması təşkil edilmişdir. Həmçinin Dövlət Gömrük Komitəsində daxili nəzarət funksiyasını həyata keçirən Daxili Təhlükəsizlik İdarəsinə birbaşa müraciət etmənin təmin edilməsi üçün əlaqə telefonu Komitənin internet səhifəsində yerləşdirilmişdir. Hesabat dövründə Səhiyyə nazirliyində Daxili nəzarət qurumu yaradılmışdır. Maliyyə Nazirliyində yaradılmış Daxili nəzarət qurumunun ştat sayı artırılmış, qurum zəruri maddi və texniki resurslarla təmin edilmişdir. Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiyada dövlət qulluğuna kadrların seçilməsi şöbəsi eyni zamanda daxili nəzarət qurumu funksiyalarını

həyata keçirir. Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən hazırda “Ədliyyə orqanlarında xidməti yoxlamaların aparılması Qaydaları” layihəsi üzərində iş aparılır. Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsinin yeni strukturunda daxili nəzarət sektoru yaradılmışdır. Hazırda sektorun maddi və texniki resurslar, ixtisaslı kadrlarla təmin olunması sahəsində işlər davam etdirilir. İqtisadi İnkişaf Nazirliyində yeni Daxili nəzarət sektoru yaradılmışdır. Sektor həmçinin vətəndaşlar tərəfindən nazirliyin əməkdaşlarının hərəkətlərindən edilən müraciətlərə və şikayətlərə baxacaqdır. Hazırda sektorun maddi və texniki resurslarla təmin edilməsi üzrə tədbirlər həyata keçirilir.

16. Fəaliyyət Planının 14-cü bəndinin icrası ilə əlaqədar əksər mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının internet səhifələri təkmilləşdirilmiş, dolğun məlumatlarla təchiz edilmişdir. Xüsusilə qeyd edilməlidir ki, internet səhifələr aidiyyəti dövlət qurumları tərəfindən göstərilən xidmətlər üçün tətbiq edilən rüsum və tariflər barədə ətraflı məlumatları özündə əks etdirir. Maliyyə Nazirliyinin internet səhifəsində ümumiləşdirilmiş statistik məlumatlar, büdcə proqnozları, struktur bölmələr haqqında əsasnamələr, vəzifəli şəxslərin əlaqə məlumatları, normativ hüquqi aktlar, onların layihələri, dövlət büdcəsinin və icmal büdcənin icrası haqqında hesabatlar yerləşdirilmişdir. Hesabat dövründə vergilər nazirliyinin internet səhifəsi təkmilləşdirilərək vətəndaşlara geniş məlumatları əldə etməyə imkan verən bir sıra informasiya blokları, sahibkarlar və vergi ödəyiciləri üçün “Bir pəncərə” və “E-bəyannamə” bölmələri, vergilər mövzusunda ictimai fikrin öyrənilməsi məqsədilə “Səsvermə” bölməsi yaradılmış, vətəndaşların suallarının on-line cavablandırılması təşkil edilmişdir. Əzizbəyov, Nəsimi, Binəqədi, Nərimanov, Göyçay, Səbail və Nizami rayon məhkəmələrinin internet saytları yaradılmış və yaxınlarda istifadəyə veriləcəkdir. Hesabat dövründə həmçinin Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi və onun yanında fəaliyyət göstərən qurumların internet səhifələri təkmilləşdirilmişdir. Fəaliyyət Planının bu bəndi bir sıra yerli icra hakimiyyəti orqanları istisna olmaqla (Səbail, Binəqədi, Qaradağ, Xətai, Suraxanı, Sumqayıt, Yevlax, Qazax və s.) əksər yerli icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən qənaətbəxş surətdə icra edilməmişdir.

17. Fəaliyyət Planının 15-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar Komissiya tərəfindən dövlət qurumlarının fəaliyyətləri ilə əlaqədar tətbiq edilən rüsum, tarif və digər ödənişlər barədə məlumatların internet səhifələrində yerləşdirilməsi araşdırılmışdır. Həyata keçirilmiş araşdırmanın nəticəsi olaraq dövlət orqanlarına müvafiq tövsiyələr verilmiş, qeyd edilən məlumatların bütün dövlət qurumlarının internet səhifələrində yerləşdirilməsi üzrə tədbirlər həyata keçirilmişdir. Bununla əlaqədar Komissiyanın tövsiyələrinin icrası üzrə aparılmış araşdırma nəticəsində bütün qurumlar tərəfindən tövsiyələrin icrasının təmin edilməsi müəyyən edilmişdir. Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyi tərəfindən tariflərin və xidmətlərin sənədləşməsi barədə məlumatlar vətəndaşlar üçün görünən lövhələrdən asılmışdır. Səhiyyə Nazirliyinin tabeliyində olan və büdcədən maliyyələşən müalicə, tibbi profilaktika müəssisələrində pullu xidmət 1 fevral 2008-ci il tarixdən ləğv olunmuşdur. Hazırda Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən rüsumların, vergilərin və digər ödənişlərin yığılması üzrə nağd ödəmələrin tamamilə ləğv olunması istiqamətində tədbirlər davam edir. Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsinin aidiyyəti təşkilatlarında və yerli qurumlarında rüsum, tarif və göstərilən xidmətlərə görə ödənişlər barədə məlumatları əks etdirən lövhələr yerləşdirilmişdir. Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Dövlət Yol Polisi və Baş Pasport Qeydiyyat və Miqrasiya İdarələrinin, eləcə də onların yerlərdəki qurumların inzibati binalarında nəqliyyat vasitələrinin dövlət qeydiyyatının aparılması, texniki baxışın keçirilməsi, sürücülük vəsiqələrinin, ümumvətəndaş pasportlarının, qeydiyyat və şəxsiyyət vəsiqələrinin verilməsində vətəndaşlara daha əlverişli şəraitin yaradılması baxımından

qanunvericiliklə müəyyən edilmiş rüsumların məbləği, tələb olunan sənədlərin siyahısı, qəbul günləri və saatları göstərən lövhələr vurulmuşdur. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Baytarlıq Xidməti tərəfindən tətbiq edilən tarif və rüsumlar barədə məlumat kitabça kimi çap etdirilmiş, baytarlıq nəzarəti vacib olan obyektlərdə xüsusi lövhələrdən asılmışdır. Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən dövlət rüsumlarının məbləqlərini əks etdirən məlumat lövhələri yenidən vahid formada hazırlanaraq rayon və şəhər qeydiyyat şöbələrinin və dövlət notariat kontorlarının binalarında müraciət edən vətəndaşlar üçün aydın görünən yerlərdə asılmışdır. 2007-ci ilin 25 noyabr tarixindən yerində cərimə nəzərdə tutulan xətalara istisna olmaqla, digər xətalara görə cərimələr, eləcə də sürücülük vəsiqələri, dövlət qeydiyyat nişanları və şəhadətnamələr üçün ödənişlər Tarif Şurası tərəfindən müəyyənləşdirilmiş ödəmələr istisna olmaqla banklar vasitəsilə həyata keçirilir. İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin fəaliyyəti ilə əlaqədar müvafiq struktur bölmələri tərəfindən tətbiq edilən rüsum, tarif və digər ödənişlərlə bağlı məlumatlar aidiyyəti yerlərdə xüsusi lövhələr üzərində əks edilmişdir. Dövlət Gömrük Komitəsi tərəfindən tətbiq edilən elektron məlumat köşklərində avtomatik rejimdə malların kodu və gömrük tarif dərəcəsi barədə məlumatların əldə edilməsi təmin edilmişdir. Həmçinin bütün gömrük idarələri ödəniş pos-terminalları ilə təmin edilmiş və hazırda hər bir gömrük idarəsində gömrük və vergi rüsumları, habelə, gömrük qaydalarının pozulmasına görə tətbiq edilən cərimələr və yığmalar üzrə ödənişlər ödəniş kartları vasitəsilə həyata keçirilir. Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsinin inzibati binasının girişində asılmış lövhədə lisenziyalaşdırma ilə əlaqədar tutulan dövlət rüsumları barədə məlumat yerləşdirilmişdir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 4 mart tarixli "Miqrasiya proseslərinin idarə olunmasında "bir pəncərə" prinsipinin tətbiqi haqqında" Fərmanı ilə 2009-cu ilin iyul ayından miqrasiya proseslərinin idarə olunmasında "bir pəncərə" prinsipi tətbiq edilməyə başlanılmışdır. Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun mərkəzi aparatının binasında məcburi dövlət sosial sığorta haqlarının normativləri, Fondun 2008-ci il büdcə göstəricilərinin lövhələr şəklində qurulması təmin edilmiş və bu kimi tədbirlərin görülməsi yerli orqanlara tapşırılmışdır. Həmçinin pensiyaların plastik kartlarla ödənişinin şəhər və rayon mərkəzləri ilə yanaşı kənd yerlərində yaşayan pensiyaçıları da əhatə etməsi təmin edilmişdir. Hesabat dövründə ilin əvvəli ilə müqayisədə ilin sonunda kənd ərazilərində plastik kartlarla pensiya alanların sayı bir neçə dəfə artmışdır. Hazırda pensiyaçıların təqribən 80 faizdən çoxunun pensiyalarının ödənişi bankomatlar vasitəsilə plastik kartlarla aparılır. Sosial müavinət və yardımların da eyni zamanda plastik kartlar vasitəsilə verilməsi təmin edilmişdir. Əksər mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları sistemində maaşlar və digər sosial ödənişlərin plastik kartlar vasitəsilə ödənilməsi təmin edilmişdir. "Azərbaycan Respublikasında Milli Ödəniş Sistemini inkişafı üzrə 2005-2007-ci illər üçün Dövlət Proqramına uyğun olaraq 2007-ci il aprel ayından sosial yardımların ödənişinin plastik kartlar vasitəsilə həyata keçirilməsinə başlanılmışdır.

18. Fəaliyyət Planının 16-cı bəndinin icrası ilə əlaqədar əksər dövlət orqanları tərəfindən "Qaynar xətt"-lər təşkil edilmişdir. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi nazirliyi tərəfindən vətəndaşların müraciətlərini cavablandırmaq məqsədi ilə 142 – Etimad telefonu fəaliyyətə başlamışdır. Vətəndaşların Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiya haqqında daha məlumatlı olması və etimadının artırılması məqsədi ilə Komissiyanın internet saytında forum yaradılmışdır. Dövlət Sosial Müdafiə Fondunda fondun mərkəzi aparatının məsul əməkdaşları ilə birbaşa canlı bağlantı yaratmaq üçün müasir tipli "Mərkəzləşdirilmiş çağrı mərkəzi" ("190" nömrəli telefon məlumat mərkəzi) yaradılmışdır. Təhsil Nazirliyinin "Mərkəzi Operativ Qərargah" və "Qaynar xətti"nin fəaliyyəti barədə müntəzəm olaraq KİV-ə məlumat verilmiş və "Qaynar xətt" xidmətinin yeni daha təkmil "Qaydaları" hazırlanmışdır. "Qaynar xətt"in işinə könüllülər cəlb

edilmişdir. Dövlət Gömrük Komitəsi tərəfindən “192” qaynar xətt telefon əlaqəsinin işi təkmilləşdirilmişdir. Bu xətt vasitəsilə Respublikanın hər hansı bir regionundan Komitə ilə birbaşa əlaqə yaradıla bilər. Ümumən qaynar xətlər əksər mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən tətbiq edilmişdir. Milli Strategiyanın bu bəndinin icrası üzrə korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində ixtisaslaşmış bir neçə qeyri hökumət təşkilatı tərəfindən monitorinq həyata keçirilmiş, nəticələr bir sıra tövsiyələrlə birgə Komissiyaya təqdim edilmişdir.

19. Fəaliyyət Planının 17-cı bəndinin icrası ilə əlaqədar Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən “Bələdiyyə qulluğuna qəbul üçün namizədlərlə müsahibənin keçirilməsi Qaydaları” hazırlanmış və respublikanın bütün bələdiyyələrinə göndərilmişdir. Bələdiyyə üzvləri və bələdiyyədə çalışan şəxslər üçün “Bələdiyyələrin fəaliyyətində şəffaflığın hüquqi təminatı və şəffaflığın artırılması”, “Şəffaflığın artırılması və korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Milli Strategiyanın irəli gələn vəzifələr”, “Bələdiyyələrdə vətəndaşların müraciətinə baxılması və kargüzarlıq işinin təşkili”, “Bələdiyyə büdcəsinə nəzarət, səmərəliliyin artırılması və şəffaflığın təşkilində ictimai müzakirələrin rolu” və s. kimi mövzularda silsilə tədbirlər təşkil edilmişdir. Bütövlükdə şəffaflığın artırılması və korrupsiyaya qarşı mübarizə məsələləri 17 seminarın gündəliyinə daxil edilmişdir. Eyni zamanda Ədliyyə Akademiyasında 26, Dövlət İdarəçilik Akademiyasında 3 tədris kursu keçirilmiş, 3972 bələdiyyə üzvü və qulluqçusu tədrisə cəlb edilmişdir. Bələdiyyə fəaliyyətinin daha səmərəli həyata keçirilməsi və hüquq pozuntularının qarşısının alınması məqsədi ilə bələdiyyələrə müxtəlif məsələləri əhatə edən 938 tövsiyə verilmişdir. Onların əksəriyyəti şəffaflığın artırılması, korrupsiyaya qarşı mübarizə və demokratik idarəçilik məsələləri ilə bağlı olmuşdur. Nazirlik tərəfindən “Yerli özünüidare orqanlarının illik hesabatının nümunəvi forması” hazırlanmışdır. Sənəd bütün bələdiyyələrə göndərilmiş, “Bələdiyyə həyatı” həmçinin “Yerli özünüidare orqanlarının normativ aktlarının Bülleteni”ndə dərc edilmişdir. Ədliyyə Nazirliyinin Bələdiyyələrlə İş Mərkəzi tərəfindən 15 bələdiyyənin fəaliyyətində qanun pozuntuları aşkar edilərək prokurorluq orqanlarına müraciət edilmiş və faktlar üzrə cinayət işləri başlanılmışdır. Habelə Mərkəz tərəfindən 519 bələdiyyə sədri barəsində inzibati xəta haqqında protokol tərtib edilərək məhkəmələrə göndərilmişdir, qanunazidd bələdiyyə qərarlarının ləğv edilməsi ilə bağlı məhkəmələrdə müvafiq iddialar qaldırılmışdır.

20. Fəaliyyət Planının 18-cı bəndinin icrası ilə əlaqədar Komissiyanın tərkibində fəaliyyət göstərən qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi üzrə işçi qrupu tərəfindən “Vəzifəli şəxslərin fəaliyyətində maraqlar toqquşmasının qarşısının alınması haqqında” qanun layihəsi hazırlanmışdır və hal hazırda aidiyyəti dövlət qurumları tərəfindən baxılmaqdadır.

21. Fəaliyyət Planının 19-cu bəndinin icrası ilə əlaqədar dövlət qurumlarında etik davranış məsələləri üzrə tədris və treninqlər keçirilmişdir. Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiya tərəfindən daxili etik davranış qaydaları qəbul edilmişdir. Komissiya və Avropa Şurası tərəfindən birgə icra edilən AZPAC layihəsi çərçivəsində Dövlət Qulluğu məsələləri üzrə Komissiya tərəfindən “Etik davranış qaydaları” mövzusunda 4 treninq keçirilmişdir. Bu treninqlərə ümumilikdə 200-ə yaxın dövlət qulluqçusu cəlb edilmişdir. Bundan əlavə Komissiya tərəfindən regionlarda təşkil edilmiş təlimlərdə 300-ə yaxın dövlət qulluqçusu “Etik davranış qaydaları” mövzusunda təlimlərə cəlb edilmişdir. Qiymətli kağızlar üzrə Dövlət Komitəsinin, Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsinin, Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin, Maliyyə, Mədəniyyət və Turizm, Müdafiə Sənayesi, Fövqəladə Hallar, Səhiyyə, Ədliyyə,

Ekologiya və Təbii Sərvətlər, İqtisadi İnkişaf, Nəqliyyat nazirliklərinin dövlət qulluqçularının etik davranış kodeksləri həmçinin Azərbaycan Respublikası Prokurorluğu işçilərinin Etik Davranış Kodeksi qəbul edilmişdir. Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən həmçinin “Notariusun etik davranış Kodeksi” təsdiq edilmişdir. Vergilər Nazirliyi tərəfindən 2005-ci il 25 yanvar tarixdə təsdiq edilmiş “Vergi işçisinin etik davranış kodeksi” təkmilləşdirilmişdir. Maliyyə Nazirliyinin yanında Maliyyə-Elm Tədris mərkəzində etik davranış məsələləri üzrə tədris və treninqlər təşkil edilir. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin inzibati binasında və tabeliyində olan təşkilatların dəhlizlərində lövhələrdə “Dövlət qulluqçularının qeyri-etik davranış qaydaları”nın müddəaları göstərilmiş, və eyni zamanda, vətəndaşların dövlət qulluqçularının qeyri etik davranışlarından şikayət edilməsi qaydaları barədə məlumat dərc edilmişdir. Vergilər Nazirliyinin internet sahifəsində vergi orqanlarının əməkdaşlarının qeyri etik davranışı barədə şikayət verməyə dair xüsusi bölmə yaradılmışdır. Mədəniyyət və Turizm nazirliyi tərəfindən nazirliyin rayon (şəhər) mədəniyyət və turizm şöbələrinin müdirlərinə dövlət kadr siyasəti mövzusunda və dövlət qulluqçularının etik davranış qaydaları haqqında təlimlər həyata keçirilmişdir. Həmçinin Ədliyyə Akademiyasında təşkil edilmiş ixtisasartırma kurslarının proqramlarına ədliyyə orqanları işçilərinin və notariusların etik davranış qaydaları mövzusunda mühazirələr oxunmuşdur. Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən daxili işlər orqanları əməkdaşlarının etik davranış kodeksi hər il peşə hazırlığı dərslərinin proqramına daxil edilir və tədris ilinin yekununda əməkdaşlardan məqbullar qəbul olunur. Məhkəmə Hüquq Şurası tərəfindən etik davranış məsələləri üzrə mövzular hakimliyə namizədlərin ilkin uzunmüddətli və hakimlərin və dövlət ittihamçıların davamlı tədris kurslarının proqramlarına daxil edilmişdir.

22. Fəaliyyət Planının 20-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar “Dövlət orqanlarında dövlət qulluğuna müsabiqə vasitəsi ilə qəbul Qaydaları” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 24 iyun tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir. Vakant dövlət qulluğu vəzifələrinin tutulması üçün müsabiqə zamanı vətəndaşlardan sənədlərin qəbul edilməsi prosesinin sadələşdirilməsi məqsədi ilə Komissiyanın rəsmi internet sahifəsi vasitəsilə “on-line” sənəd qəbulu sistemi təkmilləşdirilmişdir. Dövlət Qulluğu məsələləri üzrə Komissiya tərəfindən həmçinin “Dövlət qulluğuna qəbul və inzibati vəzifələrin tutulması üçün müsahibənin keçirilməsi Qaydaları” təsdiq edilmişdir. Müsahibələr zamanı, namizədlərin etiraz etmədiyi təqdirdə söhbət mərhələsi videokamera vasitəsilə çəkilir və arxivləşdirilir. Müsabiqə və müsahibələr zamanı verilən apelyasiya şikayətlərinə daha obyektiv baxılması məqsədi ilə Apellyasiya komissiyası təşkil edilmişdir. Dövlət qulluğuna qəbulun şərtləri haqqında məlumatların ictimaiyyətə çatdırılması təmin edilmişdir. Hesabat dövründə həmçinin Ədliyyə, Daxili İşlər və Vergilər nazirlikləri, Dövlət Gömrük Komitəsi, Baş Prokurorluq və Milli Bank tərəfindən qulluğa qəbul müsabiqə və şəffaflıq əsasında həyata keçirilmişdir.

23. Fəaliyyət Planının 21-ci bəndinə uyğun olaraq dövlət qulluqçularının maddi təminatının gücləndirilməsi məqsədi ilə hesabat dövründə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq sərəncamı ilə dövlət qulluqçularının vəzifə maaşları 2008-ci ilin iyul ayından orta hesabla 50 faiz artırılmışdır. Bundan əlavə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq sərəncamları ilə Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının hərbi qulluqçularının, Daxili İşlər Nazirliyinin xüsusi rütbəsi olan əməkdaşlarının, mülki işçilərinin, Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrində və Azərbaycan Respublikasının Qanunvericiliyinə uyğun olaraq yaradılmış başqa silahlı birləşmələrdə müddətli həqiqi hərbi xidmət keçən hərbi qulluqçuların, Dövlət Gömrük Komitəsinin xüsusi rütbəsi olan əməkdaşlarının və mülki işçilərinin əmək haqları artırılmışdır. Həmçinin hakimlərin, deputatların, ədliyyə orqanları işçilərinin, dövlət

orqanlarında çalışan dövlət qulluqçusu olmayan işçilərin aylıq vəzifə maaşları və digər təminatları artırılmışdır. Nazirlər Kabinetinin 2008-ci il 24 iyun tarixli qərarı ilə Ədliyyə Nazirliyi Tibb Baş İdarəsinin xüsusi rütbəsi olan əməkdaşlarının xüsusi rütbəyə görə maaşlarının məbləği Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələri hərbi qulluqçularının hərbi rütbəyə görə maaşlarının məbləğinə bərabər tutulmuşdur. “Hakimiyyət səlahiyyəti verilən dövlət qulluqçularının siyahısı”nın və hakimiyyət səlahiyyətinin icrasına görə əlavə haqqın məbləğinin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 20 iyun tarixli Fərmanına əsasən 2008-ci ilin sentyabr ayından dövlət qulluqçularına hakimiyyət səlahiyyətinin icrasına görə əlavə haqqın verilməsi təmin edilmişdir.

24. Fəaliyyət Planının 22-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiya tərəfindən dövlət qulluqçularının yenidən hazırlanma və ixtisasartırma kurslarına tələbatlarının müəyyən edilməsi məqsədi ilə dövlət orqanları arasında sorğular keçirmiş, tələbatlar ümumiləşdirilərək Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiya və BMT-nin İnkişaf Proqramının birgə həyata keçirdiyi “Dövlət Qulluğu Sistemində islahatların aparılması vasitəsilə Yaxşı İdarəçiliyin Təşkili: MİM 9 “Layihəsi çərçivəsində təşkil edilmiş regional təlimlərə yerli icra hakimiyyəti orqanlarında və mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının yerli bölmələrində çalışan 260-dan çox rəhbər vəzifəli dövlət qulluqçusu cəlb edilmişdir. Ümumilikdə bu təlimlər 24 rayon və şəhəri əhatə etmişdir. Dövlət qulluqçularının peşə hazırlığı sisteminin təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə bir sıra dövlətlərin təcrübəsi öyrənilmiş, “Dövlət qulluqçusunun əlavə peşə təhsilinin növü, forması, müddəti və maliyyə təminatı Qaydaları”nın layihəsi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2009-cu il 19 mart tarixli qərarı ilə təsdiq edilmişdir. Dövlət Qulluğu məsələləri üzrə Komissiya tərəfindən mərkəzi icra hakimiyyət orqanları arasında müvafiq sorğular keçirilmiş, nəticədə 2008-ci ildə təlim planlarında 19 prioritet mövzu müəyyən edilmişdir. Həmçinin dövlət orqanlarının aparat və kadr qurumları rəhbərləri üçün “Kadrların idarə edilməsi” mövzusunda silsilə təlim kursları təşkil edilmişdir. Komissiya tərəfindən həmçinin 27 dövlət orqanını təmsil edən 36 dövlət qulluqçusu Litva İdarəçilik İnstitutunda keçirilən kurslara göndərilmişdir. Daxili İşlər, Nəqliyyat, Vergilər Nazirlikləri və Dövlət Gömrük Komitəsi tərəfindən öz işçiləri üçün sahələr üzrə təlim kursları keçirilmiş, əməkdaşlar bir sıra digər yerli və beynəlxalq qurumlar tərəfindən təşkil edilmiş tədbirlərdə iştirak etmişlər. Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyasında korrupsiya ilə mübarizə sahəsində mövcud qanunvericilik aktlarının öyrənilməsi ilə əlaqədar ixtisasartırma kurslarına və tədris toplanışlarına müvafiq mövzular əlavə edilmişdir. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən nazirliyin struktur bölmələrində çalışan dövlət qulluqçularının peşəkarlığının artırılması məqsədi ilə təşkil edilən ixtisasartırma kurslarının illik planı və proqramları tərtib edilmişdir. Vergilər Nazirliyi tərəfindən vergi orqanlarının vəzifəli şəxsləri üçün “Korrupsiyaya qarşı mübarizə, etik davranış, maraqlar toqquşması və məlumat azadlığı məsələləri” mövzusunda trening keçirilmişdir. Təhsil Nazirliyi tərəfindən tərtib edilmiş “Təhsildə Şəffaflıq və antikorrupsiya tədbirləri” kursunun proqramı ilə Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun ixtisasartırma və yenidən hazırlanma kurslarında mühazirələr oxunmuşdur. Həmçinin Azərbaycan Dövlət Həkimləri təkmilləşdirmə institutunun təqvim planında səhiyyənin prioritet istiqamətləri və aktual məsələləri üzrə yeni təlim kursları təşkil edilmişdir.

25. Fəaliyyət Planının 23-cü bəndinin icrası ilə əlaqədar Dövlət Qulluğu məsələləri üzrə Komissiya tərəfindən “Dövlət qulluqçularının fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi Qaydaları”nın layihəsi hazırlanmış Azərbaycan Respublikası

Prezidentinin İcra Aparatına təqdim edilmişdir. Vergilər Nazirliyinin struktur bölmələrində mütəxəssislərin gündəlik (və ya aylıq) fəaliyyəti haqqında hesabatlarda yerinə yetirilmiş işin vahid standartlar əsasında qiymətləndirilməsinin aparılması üzrə Metodiki Göstəriş təsdiq edilmişdir. Eyni zamanda fəaliyyətin qiymətləndirilməsi sisteminin avtomatlaşdırılması başa çatdırılmış və yeni tətbiq olunan təkmilləşdirmələrin AVİS-in “Struktur bölmələrin və işçilərin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi” modulunda əks olunması təmin edilmiş və edilmiş dəyişikliklər üzrə Vergilər Nazirliyinin struktur bölmələrində trening keçirilmişdir. Cari ildə “Dövlət vergi orqanlarında xidmət haqqında əsasnamə”yə edilmiş dəyişikliklərlə vergi əməkdaşlarının xidmətinin dəyərləndirilməsi “Dövlət Qulluğu haqqında” qanunda nəzərdə tutulduğu qaydada müəyyən edilmişdir. Gömrük orqanlarında operativ əməliyyatlar sahəsində çalışan əməkdaşların fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi sistemi mövcuddur və qaçaqmalçılıq və gömrük qaydalarının pozulması hallarının aşkar edilməsi sahəsində keçirilən tədbirlər zamanı hər bir əməkdaşın əldə etdiyi nəticələrlə əlaqədar həmin əməkdaşın fəaliyyəti qiymətləndirilir və onun barəsində müvafiq həvəsləndirmə tədbirləri tətbiq olunur. Daxili İşlər Nazirliyində “Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında sırası və rəis heyətinin attestasiya olunması qaydaları haqqında Təlimat”a müvafiq dəyişiklik edilərək əməkdaşların fəaliyyətinin qiymətləndirilməsinin “Dövlət Qulluğu haqqında” Qanunun tələblərinə uyğun olaraq həyata keçirilməsi təmin edilmişdir.

26. Fəaliyyət Planının 24-cü bəndinə uyğun olaraq dövlət qulluğunda rotasiya sisteminin tətbiq edilməsi məqsədi ilə “Dövlət Qulluğu haqqında” qanuna dəyişikliklər qəbul edilmişdir. Dövlət Gömrük Komitəsi tərəfindən gömrük orqanlarında rotasiya sisteminin tətbiqi sahələrinin öyrənilməsi üzrə iş aparılır. Hesabat dövründə gömrük sistemində işçi resursların səmərəli paylaşdırılmasının təmin edilməsi məqsədilə əməkdaşların digər vəzifələrə keçirilməsi haqqında 70-dən artıq əmr verilmişdir. Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun bir sıra struktur bölmələrində (Bakı şəhəri, Nərimanov, Nəsimi, Yasamal, Nizami, Suraxanı, Qaradağ rayon şöbələri, Bakı şəhəri üzrə hüquqi şəxslərlə iş departamenti) rəhbər vəzifəli şəxslər və mütəxəssislər şöbələr üzrə rotasiya edilmişlər. Maliyyə Nazirliyində 2008-ci il ərzində eyni statuslu inzibati vəzifələr üzrə rotasiya prinsipi tətbiq edilmişdir. Vergi orqanlarının yoxlama nəzarət funksiyasını həyata keçirən strukturlarında rotasiya sistemi tətbiq edilir. Rotasiya sisteminin vergi orqanlarının digər sahələrində tətbiqi üçün işlər davam etdirilir. Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən hesabat dövründə mütəmadi rotasiya həyata keçirilmiş, müvafiq təyinatlar aparılmışdır. Daxili işlər orqanlarında ştat vəzifələrinin rotasiya prinsipi əsasında kompleksləşdirilməsi qaydalarına uyğun olaraq şəxsi və işgüzar keyfiyyətləri nəzərə alınaraq kadr ehtiyatında olan 15-dən artıq əməkdaş hesabat dövründə rəhbər vəzifələrə təyin edilmişdir.

III. Korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində ixtisaslaşmış qurumlar, hüquq mühafizə orqanları və məhkəmələrin fəaliyyəti sahəsində

27. Fəaliyyət Planının 25-cü bəndinin icrası ilə əlaqədar Komissiyanın maddi texniki bazası gücləndirilmiş, Komissiyanın Katibliyinin əməkdaşlarının əmək haqları artırılmışdır. Komissiyanın yanında fəaliyyət göstərən qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi üzrə işçi qrupun tərkibi yenilənmiş, vətəndaş cəmiyyəti institutlarının və özəl sektorun nümayəndələri işçi qrupun işinə cəlb edilmişlər. Komissiyanın üzvləri və işçiləri mütəmadi olaraq beynəlxalq və yerli təşəbbüslərdə iştirak etmiş, beynəlxalq əlaqələri gücləndirmişdir. 2007-ci ilin dekabr ayında Komissiya və Avropa Şurası ilə birgə həyata keçirilən, ABŞ-ın Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi (USAİD) tərəfindən maliyyələşdirilən

“Azərbaycanın Korrupsiyaya qarşı mübarizə Strategiyasına dəstək” (AZPAC) layihəsinin icrasına başlanılmışdır. Layihə çərçivəsində Komissiyanın əməkdaşlarının iştirakı ilə dövlət qurumları nümayəndələri üçün silsilə təlim seminarlar keçirilmişdir. Komissiyanın əsasnaməsinə 2008-ci il 30 dekabr tarixli Qanunla əlavə və dəyişikliklər edilmişdir. Bu əlavə və dəyişikliklər həmçinin Komissiya tərəfindən qeyri-hökumət təşkilatlarına maliyyə yardımının göstərilməsini müəyyən edir.

28. Fəaliyyət Planının 26-cı bəndinin icrası ilə əlaqədar Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı mübarizə İdarəsinin peşəkar kadrlarla, zəruri avadanlıqlarla təmin olunması davam etdirilmişdir. İdarənin yerləşdirilməsi üçün inzibati bina ayrılmışdır.

29. Fəaliyyət Planının 27-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Baş Prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı mübarizə İdarəsi tərəfindən korrupsiya cinayətləri üzrə informasiya bazasının yaradılmasına başlanılmışdır. Baş prokuror tərəfindən imzalanmış 5 sentyabr 2008-ci il tarixli əmrə “Korrupsiya ilə əlaqədar cinayətlər barədə vahid informasiya bazasına dair Təlimat” təsdiq edilmişdir. Korrupsiya ilə əlaqədar cinayətlərin vahid uçotu həmin cinayətlərin, onları törətmiş şəxslərin və bu növ cinayət işlərinin istintaqı və məhkəmə baxışının nəticələri barədə məlumatın mərkəzləşdirilmiş qaydada qeydiyyatına alınmasından ibarətdir. Korrupsiya cinayətlərinin və onları törətmiş şəxslərin vahid uçot sistemi cinayət xarakterli məlumatların daxil olmasından cinayət işləri üzrə istintaqın və məhkəmə baxışının keçirilməsinə qədər olan bütün mərhələlərdə qərarlar qəbul edilərkən araşdırma və cinayət işinin xüsusiyyətləri barədə məlumatın elektron texnologiyaların tətbiqi yolu ilə mərkəzləşdirilmiş qaydada toplanmasına imkan verir. Bunun üçün Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı mübarizə idarəsində yerli mütəxəssislərin iştirakı ilə proqram tərtibatı hazırlanmış, müasir avadanlıq quraşdırılmış, rabitə texnologiyaları vasitəsi ilə məlumat bazasına məlumatların daxil edilməsinə nəzarət edən Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun və Hərbi Prokurorluğunun müvafiq idarələri mərkəzi serverə qoşulmuşdur. 2009-cu ilin əvvəlindən məlumatları özündə əks etdirən vahid informasiya bazası 100-dən artıq meyarlar üzrə təhlillərin aparılmasına imkan verir. Qeyd edilən informasiya bazasına Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Əməliyyat və Statistik İnformasiya İdarəsinin müvafiq resurslarının qoşulması, müvafiq informasiya sistemlərinin inteqrasiyasını təmin etmək üçün proqram-texniki təkmilləşdirmə tədbirləri həyata keçirilmişdir.

30. Fəaliyyət Planının 28-cü bəndinin icrası ilə əlaqədar korrupsiya ilə bağlı cinayət işlərinin istintaqını həyata keçirən qurumların, o cümlədən Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı mübarizə İdarəsinin yanında İşçi Qrupu təsis edilmişdir. İdarədə həmçinin korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində hüquq mühafizə orqanları əməkdaşlarının peşəkarlığının artırılması məqsədi ilə bu qurumların tədris müəssisələrinin nümayəndələrindən ibarət işçi qrupu yaradılmışdır. Baş Prokurorluq tərəfindən digər hüquq mühafizə orqanları, məhkəmələr və beynəlxalq tərəfdaşlarla əməkdaşlıq şəraitində “Korrupsiya cinayətləri üzrə cinayət işlərinin məhkəmə baxışının xüsusiyyətləri”, “Korrupsiya cinayətləri üzrə cinayət təqibi”, “Sübutların toplanması və cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın aşkar edilməsi, onun üzərinə həbsin qoyulması və müsadirəsi”, “Rüşvət cinayətləri üzrə cinayət faktlarının aşkar edilməsi, araşdırılması və sübutların toplanması və qiymətləndirilməsi” və “Korrupsiya cinayətlərinin aşkar olunmasında və çirkli pulların yuyulmasına qarşı mübarizədə yoxlayıcı qurumlar ilə cinayət təqibi orqanlarının qarşılıqlı fəaliyyəti” kimi beynəlxalq təcrübələri də özündə əhatə edən silsilə kurslar keçirilmişdir. Həmçinin “Korrupsiyaya qarşı mübarizədə

BMCMI³-nin rolu və vəzifələri”, “Korrupsiya ilə bağlı cinayətlərlə mübarizədə əməliyyat-axtarış tədbirlərinin əsas prinsipləri”, “Korrupsiya cinayətləri üzrə ibtidai istintaqın aparılması və sübutların toplanması üsulları”, “Çirkli pulların yuyulmasının metodları və onun qarşısının alınması” mövzularında təlimlər Polis Akademiyasının, Sırası və kiçik rəis heyəti hazırlayan məktəbin, Baş mütəşəkkil cinayətkarlıqla mübarizə, Baş istintaq və təhqiqat, Baş kadrlar və əməkdaşlıq idarələrinin nümayəndələrindən yaradılmış işçi qrup tərəfindən təşkil edilmişdir. Bu seminarlara həmçinin qeyri hökumət təşkilatlarının nümayəndələri də cəlb edilmişlər. Vergilər Nazirliyi tərəfindən aidiyyəti istintaq strukturunun əməliyyat axtarış, o cümlədən korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində əməliyyat tədbirlərinin səmərəliliyinin artırılması üçün “Əməliyyat axtarış tədbirlərinin həyata keçirilməsində əməliyyat axtarış subyektlərinin səlahiyyətlərinin bölgüsü haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 19 iyun 2001-ci il tarixli Fərmanına əlavələr edilməsi haqda yeni layihə işlənib hazırlanmışdır. Həmçinin Vergilər Nazirliyi tərəfindən 2009-cu ilin iyun ayında “Vergi ödəməkdən yayınma və Vergilər Nazirliyinin səlahiyyətinə aid edilmiş digər cinayətlərin ibtidai istintaqı zamanı korrupsiya faktlarının müəyyən edilməsi, araşdırılması və profilaktikası” mövzusunda müvafiq strukturların istintaq, təhqiqat və əməliyyat işçilərinin iştirakı ilə treninq keçirilmişdir.

31. Fəaliyyət Planının 29-cu bəndinin icrası ilə əlaqədar əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin subyektləri arasında əməkdaşlığın gücləndirilməsi işi davam etdirilmişdir. Bu müddət ərzində Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı mübarizə İdarəsi ilə Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi tərəfindən birgə həyata keçirilmiş əməliyyatlar nəticəsində korrupsiya qanun pozuntuları aşkar edilmiş, həmin faktlar üzrə cinayət işləri başlanılmışdır. Analoji birgə əməliyyatlar Daxili İşlər və Vergilər nazirlikləri ilə birgə həyata keçirilmişdir. Bununla yanaşı Korrupsiyaya qarşı mübarizə İdarəsində ibtidai istintaqı həyata keçirilən cinayət işləri üzrə mütəmadi olaraq verilən əməliyyat tapşırıqları əməliyyat-axtarış orqanları tərəfindən icra olunur. Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti nəticəsində korrupsiya cinayətlərinin aşkar edilməsi işinin lazımi şəkildə əlaqələndirilməsinin və təşkil olunmasının təmin olunması məqsədilə Baş Prokurorluğun müvafiq əməliyyat-axtarış subyektləri ilə birgə treninqlər həyata keçirilir. Bununla yanaşı korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalara aşkar edilməsinə, istintaqına və ittihamına məsul qurumlar arasında qarşılıqlı əlaqənin və əməkdaşlığın təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən müvafiq Təlimat layihəsi hazırlanaraq, təsdiq edilməsi üçün əlaqədar qurumlara göndərilmişdir. Təlimat layihəsində həmçinin iqtisadi cinayətlərin istintaqı ilə bağlı hüquq mühafizə orqanları tərəfindən birgə treninqlərin keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində əməliyyat-axtarış tədbirlərinə prokuror nəzarətinin vahid mərkəzləşdirilmiş qaydada həyata keçirilməsini təmin etmək məqsədilə, 5 mart 2009-cu il tarixdə Baş prokuror tərəfindən “Korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində əməliyyat-axtarış tədbirlərinə prokuror nəzarətinin həyata keçirilməsi haqqında” əmr imzalanmışdır. Həmin əmrə əsasən, Cinayət Məcəlləsinin “Korrupsiya cinayətləri və dövlət hakimiyyəti, dövlət qulluğu mənafeyi, yerli özünüidarə orqanlarında, habelə kommərsiya və ya qeyri-kommərsiya təşkilatlarında qulluq mənafeyi əleyhinə olan cinayətlər” adlanan XXXIII Fəslində sadalanan maddələrin, həmçinin Cinayət Məcəlləsinin digər fəsillərində yer alan və cinayət əməlinin vəzifəli şəxs tərəfindən öz qulluq mövqeyindən istifadə etməklə törədilməsi kimi əsas tövsifedici əlamətlərdən birinə malik olan maddələrin əlamətlərini daşıyan korrupsiya ilə bağlı cinayətlərin qarşısının alınması, aşkar edilməsi və açılması məqsədilə, eləcə də Baş prokurorun yanında Korrupsiyaya qarşı mübarizə idarəsinin tapşırıqları əsasında aparılan

³ Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsi

əməliyyat-axtarış tədbirlərinin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar Daxili İşlər, Milli Təhlükəsizlik, Ədliyyə, Vergilər və Fövqəladə Hallar nazirlikləri, Dövlət Gömrük Komitəsi və Dövlət Sərhəd Xidmətinin əməliyyat-axtarış fəaliyyətində qanunların icrasına prokuror nəzarəti Baş prokurorun yanında Korrupsiyaya qarşı mübarizə idarəsinə tapşırılmışdır.

32. Fəaliyyət Planının 30-cu bəndinin icrası ilə əlaqədar Komissiyanın yanında fəaliyyət göstərən qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi üzrə işçi qrupun tərkibində cinayət təqibi orqanı ilə əməkdaşlıq barədə saziş praktikasının tətbiqi məsələlərinin öyrənilməsi üzrə layihə qrupu yaradılmışdır. Qeyd edilən məsələ üzrə rəy verməsi üçün həmçinin AZPAC layihəsi çərçivəsində yerli ekspertlər cəlb edilmişdir.

33. Fəaliyyət Planının 31-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar hesabat dövründə vətəndaşlardan daxil olmuş müraciətlər əsasında 4 hakim barədə Məhkəmə Hüquq Şurası tərəfindən intizam icraatı başlanılmışdır. Şuranın qərarına əsasən onlardan birinə töhmət verilmiş, iksinin iş yeri dəydirilmiş, birinin isə səlahiyyətlərinə xitam verilmişdir. Həmçinin hesabat dövründə Məhkəmə-Hüquq Şurası tərəfindən 22 hakim barədə intizam icraatı başlanılmış, o cümlədən 10 nəfərə töhmət verilmiş, 3 nəfərin iş yeri dəyişdirilmişdir. Məhkəmə qərarlarının internet səhifələrində yerləşdirilməsi və məlumatların mütəmadi olaraq yeniləşdirilməsi işi təşkil edilmişdir⁴. Buna baxmayaraq bu bəndin icrası Gəncə, Sumqayıt və Şəki apellyasiya məhkəmələri tərəfindən qənaətbəxş surətdə icra edilməmişdir.

34. Fəaliyyət Planının 32-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar Məhkəmə-Hüquq Şurası tərəfindən Avropa Şurasının ekspertləri ilə birgə hakimlərin spesifik intizam qaydalarının layihəsi işlənib hazırlanmışdır. Layihə Hakimlərin intizam məsuliyyətinə dair Azərbaycan – Avropa Şurası birgə işçi qrupunun ötən il Strasburqda və Bakıda keçirilmiş iclasında müzakirə edilmiş, layihənin təkmilləşdirilməsi üçün ona əlavələrin edilməsi barədə razılığa gəlinmişdir. Aparılmış müzakirələrin nəticələri nəzərə alınmaqla hazırlanmış layihə üzərində işlər davam etdirilir.

35. Fəaliyyət Planının 33-cü bəndinin icrası ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının məhkəmələrində kargüzarlığın aparılmasına dair Təlimat”ın təqdim olunması ilə bağlı Bakı, Gəncə, Şirvan, Sumqayıt, Şəki şəhərlərində və Naxçıvan Muxtar Respublikasında rayon və ixtisaslaşdırılmış, habelə apelyasiya instansiyası məhkəmələrinin hakimləri və aparatının kargüzarlığa məsul olan əməkdaşlarının iştirakı ilə seminarlar keçirilmişdir. Məhkəmə qərarlarının icrası işinin səmərəliliyinin artırılması üçün məhkəmə icraçıları xidmətinin ştat sayı artırılmış, habelə yeni yaradılmış regional ədliyyə şöbələrində icra işinin daha səmərəli təşkil olunması üçün məsul şəxslər ayrılmışdır. Hazırda məhkəmə qərarlarının icrası ilə bağlı qüvvədə olan normativ hüquqi aktlara, o cümlədən “Məhkəmə nəzarətçiləri və məhkəmə icraçıları haqqında”, “Məhkəmə qərarlarının icrası haqqında”, “Ədliyyə orqanlarında qulluq keçmə haqqında”, “Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti haqqında” qanunlara, Cəzaların icrası, Cinayət, Mülki Prosesual və Əmək məcəllələrinə əlavə və dəyişikliklər edilməsinə dair layihə üzrə iş tamamlanmaq üzrədir.

⁴ Bax: www.supremecourt.gov.az, www.bakuappealcourt.gov.az, www.alibayramli-appealcourt.gov.az

IV. İqtisadi və sosial sahədə

1. Sahibkarlığın inkişafı və özəlləşdirmənin təkmilləşdirilməsi

36. Fəaliyyət Planınının 35-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar “bir pəncərə” prinsipi ilə qeydiyyatın aparılması ilə əlaqədar normativ sənədlər qəbul edilmişdir.⁵ Sahibkarlıq subyektlərinin qeydiyyatı vergi orqanları tərəfindən aparılır və qeydiyyat məlumatları mərkəzləşdirilmiş şəkildə Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna, Dövlət Statistika Komitəsinə və Dövlət Gömrük Komitəsinə ötürülür. İqtisadi İnkişaf Nazirliyi ilə Vergilər Nazirliyi arasında imzalanmış razılaşmaya əsasən, 2008-ci ilin dekabr ayından sahibkarlıq subyektlərinin qeydiyyatı zamanı onlara nəzarət kitabçalarının “bir pəncərə” vasitəsi ilə verilməsinə başlanılmışdır. Dövlət qeydiyyatı məlumatlarının Vergilər Nazirliyinin internet saytında yerləşdirilməsi və dövrü olaraq “Vergilər” qəzetində dərc edilməsi təmin edilmişdir. “Bir pəncərə” sisteminin tətbiqindən sonra Azərbaycanda biznesə başlama proseduraları 15-dən 1-ə, bunun üçün sərf edilən vaxt 30 gündən 3 günə endirilmişdir. Bunun nəticəsi olaraq qeydiyyatdan keçmiş yeni hüquqi şəxslərin sayı artmışdır. “Bir pəncərə” prinsipi ilə qeydiyyatın aparılması ilə əlaqədar normativ sənədlər hazırlanmış və “Vergi orqanlarında vergi ödəyicilərinin uçotunun aparılmasına dair Metodiki Göstəriş”, “Vergi orqanlarında kommərsiya qurumlarının dövlət qeydiyyatının aparılmasına dair Metodiki Göstəriş”, “Vergi orqanlarında dövlət qeydiyyatına alınmış kommərsiya qurumlarının qeydiyyat sənədlərinin saxlanması qaydaları”, ərizə və digər sənəd formaları, habelə ərizələrin doldurulma qaydaları təsdiq edilmişdir. “Kommərsiya hüquqi şəxslərin dövlət reyestrinin aparılması, istifadəsi və mühafizəsi Qaydaları”nın və “Kommərsiya hüquqi şəxslərin dövlət reyestri kitabı”nın təsdiq edilməsi haqqında” Nazirlər Kabinetinin qərarının və “Azərbaycan Respublikasında sahibkarlığın inkişafı Dövlət Proqramının (2008-2013-cü illər)” layihəsi hazırlanmışdır. Proqramda sahibkarlıq subyektlərinin hüquqlarının müdafiəsi mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi və sahibkarlarla dövlət orqanları arasında münasibətlərin tənzimlənməsi ilə bağlı tədbirlər nəzərdə tutulmuşdur. Sahibkarların kreditlərdən istifadə imkanlarının genişləndirilməsinə dair tələblərin icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu üçün nəzərdə tutulmuş 74 milyon vəsaitdən 2008-ci il ərzində 70 milyon manat və ötən illər ərzində verilmiş kreditlər üzrə Fondun xəzinə hesabına qaytarılan vəsaitdən 15 milyon manatı Respublikanın 52 şəhər və rayonu üzrə 796 sahibkarlıq subyektinin investisiya layihəsinin maliyyələşdirilməsinə yönəldilmişdir. Həmçinin Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 14 aprel tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2009-2013-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”nda korrupsiyanın qarşısının alınmasına yönəlmiş “Sahibkarların kredit resurslarına çıxış imkanlarının genişləndirilməsi məqsədilə qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi”, “Bank, sığorta, lizinq xidmətlərinin inkişaf etdirilməsi”, “Bankların regional filial şəbəkələrinin genişləndirilməsi”, “Sahibkarlara göstərilən vergi xidmətlərinin yaxşılaşdırılması və əhatə dairəsinin genişləndirilməsi” məqsədilə kompüter terminallarının yaradılması tədbirləri öz əksini tapmışdır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Azərbaycan Respublikasında sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında” 30 aprel 2007-ci il tarixli Fərmanının icrasının təmin olunması məqsədi ilə “Tikinti məqsədləri üçün torpaq sahələrinin ayrılması, tikinti (yenidənqurma və bərpa) işlərinə icazə verilməsi və tikintisi başa çatmış obyekt və qurğuların istismara

⁵[1] “Vergi orqanlarında vergi ödəyicilərinin uçotunun aparılmasına dair Metodiki Göstəriş”, “Vergi orqanlarında kommərsiya qurumlarının dövlət qeydiyyatının aparılmasına dair Metodiki Göstəriş”, “Vergi orqanlarında dövlət qeydiyyatına alınmış kommərsiya qurumlarının qeydiyyat sənədlərinin saxlanması qaydaları” ərizə və digər sənəd formaları, habelə ərizələrin doldurulma qaydaları təsdiq edilmişdir

qəbul edilməsi proseduraları” layihəsi hazırlanaraq aidiyyəti quruma təqdim edilmişdir. Qeyd edilən sənədin təsdiqindən sonra tikinti məqsədləri üçün torpaq sahələrinin ayrılması, tikinti işlərinə icazə verilməsi və tikintisi başa çatmış obyekt və qurğuların istismara qəbul edilməsi proseduralarının sayı 31-dən 12-yə endiriləcəkdir. Azərbaycan Respublikası dövlət sərhədinin buraxılış məntəqələrindən keçirilən malların nəqliyyat vasitələrinin yoxlanılmasında “bir pəncərə” prinsipi üzrə vahid dövlət orqanının səlahiyyətləri Dövlət Gömrük Komitəsinə həvalə olunmuş və 1 yanvar 2009-cu ildən tətbiq edilməyə başlanılmışdır. Qiymətli kağızlar sahəsində sahibkarların investisiya fəaliyyətinin inkişafı və müdafiəsi istiqamətində Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən 2008-ci ildə 3 normativ hüquqi akt qəbul edilmiş 8 normativ hüquqi aktda təkmilləşdirmə aparılmışdır. 2009-cu il ərzində qiymətli kağızlar bazarının inkişafı və investisiya fəaliyyətinin genişləndirilməsi üçün qanunvericilik, infrastruktur və təşkilatı məsələləri əhatə edən qiymətli kağızlar bazarının inkişaf strategiyasının hazırlanması nəzərdə tutulur. Hesabat dövründə Vergilər Nazirliyi tərəfindən “Heritage Foundation” tədqiqatlar mərkəzinin “İqtisadi azadlıq indeksi – 2009” hesabatı araşdırılmışdır. Eyni zamanda “Heritage Foundation” tədqiqatlar mərkəzi tərəfindən “İqtisadi azadlıq indeksi – 2010” hesabatının tərtib olunması ilə əlaqədar müvafiq məlumatlar hazırlanaraq aidiyyəti üzrə təqdim edilmişdir.

37. Göstərilənlərlə yanaşı hesabat dövründə, dövlət orqanları tərəfindən (vergi orqanları istisna olmaqla) sahibkarlıq subyektlərində yoxlamaların aparılması üçün İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin nümayəndəsinin ayrılması təmin edilmişdir. Nazirlər Kabinetinin 2008-ci il 11 avqust tarixli Qərarı ilə Sahibkarlıq subyektlərinə Nəzarət Kitabçasının əvəzsiz olaraq verilməsi təmin edilmişdir. Bununla yanaşı sahibkarlıq subyektlərinin Nəzarət Kitabçası ilə təmin olunması prosesinin təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə İqtisadi İnkişaf Nazirliyi ilə Vergilər Nazirliyi arasında sahibkarlıq subyektlərinin Nəzarət Kitabçası ilə təminatının vergi orqanları vasitəsilə aparılmasına dair 2008-ci il 17 noyabr tarixli razılaşma imzalanmışdır.

38. Fəaliyyət Planının 36-cı bəndinin icrası ilə əlaqədar Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tərəfindən özəlləşdirmə proseduralarının təkmilləşdirilməsi üçün zəruri tədbirlər həyata keçirilir. Dövlət müəssisə və obyektlərinin hərraclara çıxarılması barədə bir ay əvvəl kütləvi informasiya vasitələrində, o cümlədən komitənin mətbuat orqanı olan “Mülkiyyət” qəzetində elanlar dərc edilir və internet resurslarında məlumatlar yerləşdirilir. Özəlləşdirmədə maarifləndirmə tədbirlərini nəzərdə tutan hüquq və vəzifələrin izah olunması, dövlət əmlakının satışı üzrə keçirilən hərraclarda şəffaflığın təmin olunması məqsədi ilə Komitənin və Aukzion Mərkəzinin internet saytlarında hərraclara dair daha operativ məlumatların əldə edilməsi təmin edilmişdir. Özəlləşdirmə ilə əlaqədar məlumatların alınması və sualların cavablandırılması üçün Komitənin və Aukzion Mərkəzinin qaynar xətti fəaliyyət göstərir.

39. Fəaliyyət Planının 37-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tərəfindən mütəmadi olaraq komitənin fəaliyyəti ilə əlaqədar məlumatlar hazırlanmış, kütləvi informasiya vasitələrində, internet səhifələrində yerləşdirilmişdir. Həmçinin komitənin fəaliyyəti ilə bağlı statistik hesabatlar və arayışlar da dərc edilmişdir.

40. Fəaliyyət Planının 38-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar “Dövlət maliyyə nəzarəti haqqında” qanun layihəsi, “Azərbaycan Respublikasında avtomobil yollarının tikintisi, əsaslı və cari təmir işləri üzrə yerinə yetirilən işlərin sənədləşdirilməsi Qaydaları”nın, “Azərbaycan Respublikasında dövlət zəmanəti ilə alınmış kreditlər

hesabına yerinə yetirilən tikinti quraşdırma işlərinin sənədləşdirməsi Qaydaları”nın və “Azərbaycan Respublikasında dövlət zəmanəti ilə alınmış kreditlər hesabına yerinə yetirilən tikinti quraşdırma işlərinin sənədləşdirilməsi Qaydaları”nın layihələri hazırlanaraq Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Hal hazırda layihələr üzrə aidiyyəti dövlət orqanlarının təkliflərinə baxılır. Xəzinədarlıq sisteminin beynəlxalq sistemə uyğunlaşdırılması, Xəzinədarlıq vasitəsi ilə büdcə xərclərinin icra mexanizminin təkmilləşdirilməsi, bu sahədə şəffaflığın artırılması, dövlət büdcəsinə daxil olan vəsaitlərin avtomatik uçotunun qurulması, büdcə daxilolmalarının daha səmərəli istifadə edilməsinin təmin edilməsi, bu sahədə nəzarətin gücləndirilməsi, məlumatların daha operativ emal edilməsi məqsədi ilə Xəzinədarlığın İnformasiya İdarəedilməsi Sisteminin yaradılması layihəsi həyata keçirilir. Büdcə sistemini tənzimləyən qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə “Büdcə sistemi haqqında” qanuna əlavə və dəyişiklər edilməsi barədə” qanun layihəsi hazırlanaraq aidiyyət quruma təqdim edilmişdir. Dövlət büdcəsinin vəsaitlərinin xərclənməsi üzərində dövlət maliyyə nəzarətinin həyata keçirilməsi və tənzimlənməsinin müasir tələblərə uyğun təşkilini təmin etmək məqsədi ilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 09 fevral tarixli Fərmanı ilə Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Maliyyə Nəzarəti Xidməti yaradılmışdır. “Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Maliyyə Nəzarəti Xidməti haqqında” Əsasnaməyə uyğun olaraq “Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Maliyyə Nəzarət Xidməti tərəfindən nəzarət tədbirlərinin həyata keçirilməsi Qaydaları”nın və “Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Maliyyə Nəzarəti Xidmətinin regional maliyyə müfəttişliklərinin Nümunəvi Əsasnaməsi”nin layihələri hazırlanmışdır. Hesablama Palatası tərəfindən maliyyə-büdcə nəzarəti tədbirlərinin təşkil səviyyəsini artırmaq və şəffaflığın təmin edilməsi məqsədi ilə müvafiq normativ hüquqi aktlar⁶ qəbul edilmişdir.

41. Əlavə dəyər vergisi üzrə uçotdan yayınmanın qarşısının alınması və bu sahədə nəzarətin artırılması məqsədi ilə 30 dekabr 2007-ci il tarixdə Nazirlər Kabineti tərəfindən “Vergi ödəyicisinə verilmiş vergi hesab fakturası üzrə alınmış malların (iş və xidmətlərin) dəyəri ödənilərkən ƏDV-nin ödənilməsi, ƏDV-nin depozit hesabında uçotunun aparılması, ƏDV-nin hərəkəti, bu hesab üzrə aparılan əməliyyatlardan ƏDV-nin əvəzləşdirilməsi və dövlət büdcəsinə köçürülməsi Qaydaları” qəbul edilmişdir.

42. Fəaliyyət Planının 39, 40, 41-ci bəndlərinin icrası ilə əlaqədar Satınalmalar üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən satınalma müqaviləsinin qiymətləndirilməsinə dair “Dövlət satınalmaları haqqında” qanuna təkliflər hazırlanmış və baxılması üçün aidiyyəti quruma göndərilmişdir. Dövlət satınalmaları üzrə keçirilən müsabiqələrdə podratçılar tərəfindən qanun pozuntusuna yol verildiyi halda onlar təqdim etdikləri bank zəmanəti məbləğində cərimələnir və gələcək müsabiqədə onların iştirakına müəyyən müddət ərzində qadağa qoyulur. Hazırda Satınalmalar üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müsabiqələrdə iddiaçıların yol verdiyi qanun pozuntusunun mürəkkəbliyindən asılı olaraq onların dövlət satınalmalarından kənarlaşdırılması müddətinin dəqiqləşdirilməsinə dair müvafiq qaydalar hazırlanır. Bundan əlavə “Malların və işlərin dövlət satınalmaları üzrə tender təkliflərinə baxılması, onların qiymətləndirilməsi və müqayisəsinə dair” və “Azərbaycan Respublikasında malların,

---

⁶ “Azərbaycan Respublikası Hesablama Palatasının işinin planlaşdırılması Qaydaları”, “Azərbaycan Respublikası Hesablama Palatasının Kollegiya iclaslarının iş Qaydaları”, “Azərbaycan Respublikası Hesablama Palatası Aparatının fəaliyyət Qaydaları”, “Azərbaycan Respublikası Hesablama Palatasının normativ-metodik sənədlərinin hazırlanması və rəsmiləşdirilməsi Qaydaları”, “Azərbaycan Respublikası Hesablama Palatası tərəfindən maliyyə-büdcə nəzarəti tədbirlərinin hazırlanması, keçirilməsi və nəticələrinin rəsmiləşdirilməsi Qaydaları”, “Hesablama Palatasının illik fəaliyyəti barədə hesabatın hazırlanması, baxılması və təsdiq olunması Qaydaları”

işlərin və xidmətlərin dövlət satın alınmasında korrupsiya və dələduzluq hallarının qarşısının alınmasına dair” metodiki təlimatlar hazırlanmışdır. Bundan əlavə www.e-tender.gov.az ünvanlı internet sahifəsi açılmış, həmin sahifədə elektron müsabiqələrin keçirilməsi üçün proqram təminatı hazırlanmışdır. İnformasiya texnologiyalarından istifadə, yerli kompüter şəbəkəsi əsasında dövlət satınalmalarının monitorinq sistemi təşkil olunmuşdur. Elektron satınalmalar sisteminin tətbiqi üzrə təkliflər hazırlanmışdır. Təkliflər Azərbaycan Respublikasında dövlət satınalmalarını tənzimləyən qanunvericiliyin Avropa İttifaqı, Ümumdünya Ticarət Təşkilatı dövlət satınalmaları müddəalarına uyğunlaşdırılmasını nəzərdə tutmuşdur.

43. Fəaliyyət Planının 41-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar mərkəzi və yerli icra hakimiyyət orqanlarında dövlət satınalmalarına cəlb edilən mütəxəssislər üçün seminar və təlimlər təşkil edilmişdir. Hesabat dövründə Polis Akademiyasının bazasında Baş idarə, idarə və xidmətlərin maliyyə hissələrinin əməkdaşları və tender komissiyalarının sədrləri ilə (40 nəfər) “Dövlət satınalmaları problemləri” mövzusunda tədris toplanışı keçirilmişdir.

44. Fəaliyyət Planının 42-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin yanında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidməti tərəfindən Xidmətin bəzi ərazi idarələrində yaradılmış sənədlərin avtomatlaşdırılmış qeydiyyat və axtarış sistemi təkmilləşdirilmiş, belə bir sistem Xidmətin digər bir neçə ərazi idarəsində istifadəyə verilmişdir. Xidmət aparatında həmçinin 148 nömrəli “Qaynar xətt” yaradılmışdır.

45. Fəaliyyət Planının 43-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar qeyri-qanuni fəaliyyətdən əldə edilmiş gəlirlərin ləqallaşdırılmasının qarşısının alınması və institusional mexanizmin möhkəmləndirilməsi məqsədi ilə beynəlxalq təcrübələri özündə əks etdirən “Cinayət yolu ilə əldə olunmuş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın ləqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” qanun 2009-cu ilin fevral ayında qəbul edilmiş və qüvvəyə minmişdir. Bu qanunun tətbiqi ilə əlaqədar 20-yə yaxın sahəvi qanunvericilik aktına müvafiq əlavə, dəyişikliklər edilmiş və aidiyyəti məsuliyyət tədbirləri müəyyən edilmişdir. Həmçinin Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 23 fevral tarixli Fərmanı ilə Azərbaycan Respublikasının Milli Bankı yanında Maliyyə Monitorinq Xidməti yaradılmış, 2009-cu il 16 iyul tarixdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin digər Fərmanı ilə onun Əsasnaməsi təsdiq edilmişdir.

46. Fəaliyyət Planının 45 və 46-cı bəndlərinin icrası ilə əlaqədar “Auditor xidməti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun yeni layihəsi hazırlanaraq Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Auditorlar Palatası tərəfindən “Auditor xidmətinin keyfiyyətinə nəzarət üzrə Əsasnamə”nin və yoxlama anketlərinin təkmilləşdirilmiş variantı təsdiq edilmişdir. Maliyyə Nazirliyinin müvafiq əmrləri ilə təsdiq edilmiş Kommersiya təşkilatları üçün 27 Milli Mühasibat Uçotu Standartı və həmin Standartların Konseptual əsasları, habelə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq standartlarının Azərbaycan dilinə tərcümələri www.maliyye.gov.az internet sahifəsində yerləşdirilmişdir. Bundan əlavə audit prosesində şəffaflığın artırılması və bank sistemində aparılan islahatlar çərçivəsində “Bazel II Kapital sazişi üzrə” keçid proqramının icrasına başlanılmışdır. Bununla əlaqədar bank qanunvericiliyinə, o cümlədən “Banklarda korporativ idarəetmə standartlarının tətbiqi Qaydaları”na məlumatların istifadəçilərə təqdim edilməsi ilə bağlı müvafiq müddəalar əlavə edilmişdir. 2008-ci ilin 1 iyul tarixindən tətbiqinə başlanılmış bu əlavələrdə bazar

intizamının gücləndirilməsi və fəaliyyətinin şəffaflığının artırılması məqsədi ilə banklar tərəfindən məlumatların açıqlanması prosesi, açıqlanacaq məlumatların həcmi, tərkibi və dövriliyi üzrə minimal tələblər müəyyən edilmişdir. Qanunvericiliyə uyğun olaraq məcburi auditin obyektivi olan təsərrüfat subyektlərinin auditdən yayınması hallarının qarşısının alınması məqsədi ilə “Azərbaycan” və “Vergilər” qəzetində qanunvericiliyə əsasən auditdən keçməli olan təsərrüfat subyektlərinin Auditorlar Palatası təqdim edilmiş siyahısı dərc edilmişdir. Beynəlxalq audit standartlarının tətbiqi ilə əlaqədar Auditorlar Palatası Şurasının qərarı ilə “Azərbaycan Respublikasında auditor xidmətinin keyfiyyətinə nəzarət üzrə Əsasnamə” təsdiq edilmişdir. Hesabat dövründə həmçinin Auditorlar Palatası tərəfindən “Audit. Qanunvericilik və normativ sənədlər” toplusunun V cildi çap edilmişdir.

45. Fəaliyyət Planının 47-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar İqtisadi İnkişaf Nazirliyi Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası ilə birgə Azərbaycanda Biznes mühitinin yaxşılaşdırılması layihəsinə başlamışdır. Layihə çərçivəsində, Azərbaycanda sadələşdirilmiş və şəffaf icazələr sisteminin tətbiqi və mövcud icazələr sistemindəki pərakəndəliyin aradan qaldırılması kimi məsələlər üzrə təkliflərin hazırlanması nəzərdə tutulmuşdur. Bundan əlavə İqtisadi İnkişaf Nazirliyi lisenziya verən dövlət orqanları tərəfindən verilən məlumatlara əsasən xüsusi hazırlanmış kompüter proqramı vasitəsilə ölkə üzrə verilmiş lisenziyalar və lisenziya blanklarının istifadəsinin uçotuna dair vahid reyestr aparır. Hazırda razılıq funksiyalarının (qeydiyyat alınma, lisenziyaların icazələrin, arayışların, şəhadətnamələrin və s. verilməsi) elektron sistemə keçirilməsi üçün işlər aparılır. 2007-ci il 25 dekabr tarixdə qəbul edilən “Sığorta fəaliyyəti haqqında” yeni qanunda sığorta sahəsi üzrə fəaliyyət növlərinə xüsusi razılıq verilməsi dövlət sığorta nəzarət orqanının müstəsna səlahiyyəti kimi nəzərdə tutulmuş, lisenziyanın verilmə şərtləri və müddətləri təkmilləşdirilmişdir.

46. Fəaliyyət Planının 48-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar vergi ödəyicilərində vergi auditinin seçilməsində subyektivliyin aradan qaldırılması məqsədi ilə vergi ödəyicilərinin seçilməsi proseslərinin avtomatlaşdırılması sahəsində proqram təminatı hazırlanmış və hal hazırda real vaxt rejimində istifadəsi həyata keçirilir. Səyyar vergi yoxlamalarının obyektivliyinin artırılması məqsədi ilə Avtomatlaşdırılmış İdarəetmə Sistemində (AVİS) audit altsistemində səyyar vergi yoxlaması aktının tətbiqi qaydaları təkmilləşdirilir. Qanunvericiliyə uyğun olaraq məcburi auditin obyektivi olan təsərrüfat subyektlərinin auditdən yayınma hallarının qarşısının alınması üçün Axtarış-hesabat informasiya sistemində “Yoxlama ilə əhatə edilməmiş vergi ödəyiciləri barədə məlumat” bölümü işlənib hazırlanmış və hal hazırda istifadə edilir. Vergilər Nazirliyinin səmərəliyinin artırılması məqsədilə malların alınması, işlərin görülməsi və xidmətlərin göstərilməsi üçün cəlb olunan Podratçılar üçün Əxlaq Kodeksinin layihəsi hazırlanmışdır.

47. Fəaliyyət Planının 49-cu bəndinin icrası ilə əlaqədar “Vergi orqanlarında vergi ödəyicilərinin uçotunun aparılmasına dair Metodiki Göstəriş”ə və internet vasitəsilə büdcə ilə hesablaşmalar barədə məlumatın əldə edilməsi üçün vergi ödəyicilərinə elektron bəyannamələrin tətbiqi ilə əlaqədar vergi ödəyicilərinə ilkin qeydiyyat zamanı elektron şifrə və parolun alınması imkanının yaradılması üçün mövcud proqram təminatında dəyişikliklər aparılmışdır. Kommersiya sirri hesab edilməyən və vergi ödəyicilərini maraqlandıran məlumatların Vergilər Nazirliyinin internet sahifəsində yerləşdirilməsi təmin edilmişdir. Hesabat dövründə Respublikada “e-bəyannamə” sisteminin tam həcmdə tətbiqinə başlanılmış və artıq bu xidmətdən istifadə edən vergi ödəyicilərinin sayı 110000-ə çatdırılmışdır. Bu vergi ödəyiciləri

tərəfindən internet Vergi idarəsinə 600000-dən çox bəyannamələr elektron formada təqdim edilmişdir.

48. Fəaliyyət Planının 50-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar Dövlət Gömrük Komitəsinin internet sahifəsində gömrük qanunvericiliyi, o cümlədən gömrük rüsum və tariflərinin tətbiqinə dair qanunvericilik aktları yerləşdirilmişdir. Hazırda 9 gömrük orqanında post-terminallar fəaliyyət göstərir və həmin gömrük orqanlarında gömrük vergi və rüsumları, habelə gömrük qaydalarının pozulmasına görə tətbiq olunan cərimələr və yığımlar üzrə ödənişlər ödəniş kartlar vasitəsilə həyata keçirilir. Gömrük orqanlarında mallar üzrə gömrük rüsum və tarifləri və xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturuna dair məlumatların yerləşdiyi elektron məlumat köşkləri yaradılmışdır. Bu köşklər vətəndaşlara mövcud gömrük qanunvericiliyinə dair istənilən məlumatları əldə etməyə, eləcə də bəyan etdikləri yüklərin rəsmiləşdirilməsi zamanı yük gömrük bəyannaməsinin struktur bölmələri üzrə hərəkətini izləmələrinə və struktur bölmələrinə müraciət etmədən rəsmiləşmənin hansı mərhələdə olduğu barədə məlumat əldə etməyə şərait yaradır. Azərbaycan Respublikasının Gömrük Məcəlləsində gömrük orqanlarının qərarlarından şikayət vermə fəslinə əlavə və dəyişikliklər edilmişdir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Azərbaycan Respublikası dövlət sərhədinin buraxılış məntəqələrində keçirilən malların və nəqliyyat vasitələrinin yoxlanılmasında “bir pəncərə” prinsipinin tətbiqi haqqında” 2008-ci il 11 dekabr tarixli Fərmanının tələblərinə əsasən “Dövlət sərhədinin buraxılış məntəqələrində “bir pəncərə” prinsipinin tətbiqi ilə bağlı mal və nəqliyyat vasitələri üzərində gömrük, baytarlıq, fitosanitar və sanitar-karantin nəzarətinin həyata keçirilməsinin və beynəlxalq avtomobil daşımalarını yerinə yetirən nəqliyyat vasitələrinə “İcazə” blanklarının verilməsinin ardıcılığını müəyyən edən müvəqqəti Texnoloji Sxem” hazırlanmış və sərhəd gömrük orqanlarında həmin Texnoloji Sxemin tələblərinə uyğun olaraq müvafiq tədbirlər həyata keçirilmişdir. 2009-cu il 1 yanvar tarixdən tətbiqinə başlanılmış “bir pəncərə” prinsipi əsasında dövlət sərhədinin buraxılış məntəqələrindən keçirilən malların yoxlanılma proseduraları və ölkə ərazisində hərəkəti üzrə təşkil olunan nəzarəti əlaqələndirmək və insan faktorunun azaldılmasını təmin etmək məqsədi ilə “Elektron rəsmiləşdirmə və nəzarət proqramı”nın yaradılması istiqamətində müvafiq işlərə başlanılmışdır.

49. Fəaliyyət Planının 51-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamları ilə “Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi yaradılmış, “Azərbaycan Respublikasında səhiyyənin maliyyələşdirilməsi sisteminin islahatı və icbari sığortanın tətbiqi Konsepsiyası” təsdiq edilmişdir. Həmçinin “Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin İcbari Tibbi Sığorta Agentliyi haqqında Əsasnamə”nin layihəsi Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. 2009-cu ilin dövlət büdcəsində icbari tibbi sığortanın tətbiqinə 50 milyon manat vəsait nəzərdə tutulmuşdur. Bu məqsədlə “Sığorta haqqında” və “Tibbi sığorta haqqında” qanunlara müvafiq dəyişikliklər edilmişdir.

50. Fəaliyyət Planının 52-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar həkim statusuna dair əsasnamə hazırlanır. Səhiyyə Nazirliyinin müvafiq əmrinə uyğun olaraq həkimlərin işə qəbulunun şəffaflıq və müsabiqə əsasında həyata keçirilməsi prosesinin təkmilləşdirilməsi üçün müvafiq qaydalar hazırlanır. Bununla əlaqədar “Səhiyyə müəssisələrində tibb mütəxəssislərinin müsabiqə yolu ilə işə qəbulu qaydaları” layihəsi hazırlanmış və Ədliyyə Nazirliyinə rəy verilməsi üçün göndərilmişdir. “Həkimlərin etik davranış qaydaları”nın layihəsi hazırlanmışdır, hazırda aidiyyət qurumlarla razılaşdırılır. Həmçinin ötən ilin noyabr ayında ölkə başçısının müvafiq sərəncamı ilə ədliyyə işçilərinin o cümlədən tibb xidməti əməkdaşlarının vəzifə maaşları qaldırılmışdır.

51. Fəaliyyət Planının 53-cü bəndinin icrası ilə əlaqədar 2007-2008-ci dərs ili üçün ümumtəhsil və texniki peşə məktəblərinin 11-ci siniflərinin buraxılış imtahanlarının mərkəzləşdirilmiş qaydada aparılması genişləndirilmişdir. Bakı, Sumqayıt, Gəncə, Əli-Bayramlı, Mingəçevir şəhər və İmişli, İsmayilli, Uçar rayonlarının ümumtəhsil məktəbləri və Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olan bütün liseylərin 11-ci siniflərində buraxılış imtahanları 8 fənn üzrə mərkəzləşdirilmiş qaydada aparılmışdır. İmtahanların cavabları 3 gün ərzində Təhsil Nazirliyinin elektron səhifəsində dərc edilmişdir. Həmçinin Təhsil nazirliyinin korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə işçi qrupu tərəfindən 10 dövlət ali təhsil müəssisəsinin 821 tələbəsi arasında imtahanların gedişi üzrə anonim anket sorğusu keçirilmişdir. Bakı şəhəri üzrə Təhsil idarəsində və bir sıra təhsil müəssisələrində internet səhifələri yaradılmışdır. Yerlərdə təhsili idarəedən orqanlar tərəfindən ümumtəhsil məktəblərində valideyn lektoriyaları təşkil edilmiş və ümumtəhsil məktəblərində ictimai özünüidarənin təşkili, məktəblərin idarə olunmasına valideynlərin cəlb edilməsi məqsədi ilə Valideyn-Müəllim Assosiasiyaları (VMA) yaradılmışdır.

52. Fəaliyyət Planının 54-cü bəndinin icrası ilə əlaqədar Təhsil Nazirliyi sistemində çalışan dövlət qulluqçularının etik davranış qaydaları layihəsi hazırlanmış, baxılmaq müzakirə və təhlil edilmək üçün Nazirliyin mərkəzi aparatı və struktur bölmələrinə təqdim edilmişdir. Bundan əlavə ABA-CEELİ beynəlxalq təşkilatı ilə birgə Təhsil Nazirliyi yanında yaradılmış işçi qrup tərəfindən “Təhsil işçiləri üçün etik standartlar modeli” hazırlanmışdır. Müəllimlərin işə götürülməsində şəffaflığın təmin edilməsi məqsədi ilə ümumtəhsil məktəblərinə müvafiq ixtisaslar üzrə vakant yerlər barədə məlumat hər tədris ilinin əvvəlində “Azərbaycan müəllimi” qəzetində dərc edilərək ictimaiyyətin nəzərinə çatdırılır.

V. Maarifləndirmə və əməkdaşlıq sahəsində

53. Milli Strategiyanın 55-56-cı bəndlərinin icrası ilə əlaqədar əksər mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən Milli Strategiya üzrə maarifləndirmə tədbirləri təşkil edilmişdir. Bu tədbirlərdə dövlət qurumları ilə yanaşı vətəndaş cəmiyyəti üzvlərinin iştirakı və məlumatların kütləvi informasiya vasitələri ilə geniş ictimaiyyətə çatdırılması təmin edilmişdir. Gənclər və İdman Nazirliyi tərəfindən Naftalan şəhərində, Xaçmaz, Samux, Salyan və Saatlı rayonlarında “Korrupsiyaya qarşı mübarizədə maarifləndirmənin rolu” mövzusunda seminarlar keçirilmişdir. Keçirilən seminarlarda Azərbaycan Respublikası Baş Prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı mübarizə İdarəsinin Analitik İnformasiya Mərkəzinin əməkdaşları, yerli rayon (şəhər) hüquq mühafizə və milli təhlükəsizlik orqanlarının nümayəndələri də iştirak etmişlər. Komissiya 29 oktyabr 2007-ci il tarixdə “Korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində maarifləndirmə və dövlət qurumları ilə vətəndaş cəmiyyəti arasında əməkdaşlığın təşviq edilməsi” üzrə qeyri hökumət təşkilatları üçün qrant proqramı elan etmişdir. Qrant proqramı çərçivəsində 4 istiqamətdə 6 təşkilat qalib müəyyən edilmişdir. Qrant proqramı “Regionlarda Şəffaflığın artırılması və korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Milli Strategiya ilə bağlı maarifləndirmə və məlumatlandırmanın təşkili”, “Dövlət qulluğunda etik davranış qaydalarının təkmilləşdirilməsinə dəstək”, “Vətəndaşlar tərəfindən dövlət orqanlarına ərizə və müraciət edilməsi işinin təkmilləşdirilməsinə dəstək” və “Məlumat əldə etmək azadlığından istifadənin təkmilləşdirilməsi” istiqamətlərini əhatə etmişdir. Qrant proqramında qalib təşkilatlar tərəfindən Azərbaycanın 20-dən artıq regionunda Milli Strategiya üzrə tədbirlər həyata keçirilmişdir. Keçirilən seminarlarda vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri ilə birgə yerli dövlət qurumlarının, məhkəmələrin

nümayəndələri də iştirak etmişdir. Oxşar maarifləndirmə tədbirləri həmçinin AZPAC layihəsi çərçivəsində Azərbaycanın 5 regionunu əhatə etmişdir. AZPAC proqramı çərçivəsində regionlarda Milli Strategiya üzrə maarifləndirmə seminarları, etika, sorğu və monitorinqlər, pulların yuyulması və s. mövzularda dəyirmi masalar və təlimlər keçirilmişdir. AZPAC çərçivəsində həyata keçirilən tədbirlərdə yerli ekspertlərlə yanaşı Avropa Şurası ekspertləri də iştirak etmiş, iştirakçılara bu sahədə mövcud beynəlxalq təcrübə üzrə məlumat vermişdir. Komissiya tərəfindən korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində hüquqi maarifləndirmənin artırılması məqsədi ilə “Korrupsiyaya qarşı mübarizəyə dair normativ hüquqi aktlar” adlı toplu nəşr edilmişdir. Bu topluda, korrupsiyaya qarşı mübarizəyə dair bütün normativ, hüquqi aktlar, beynəlxalq sənədlər və məlumatlar öz əksini tapmışdır. Toplu Komissiya tərəfindən bütün mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarına göndərilmiş, Komissiyanın qrant proqramı çərçivəsində maarifləndirmə tədbirləri həyata keçirən qeyri hökumət təşkilatlarına, o cümlədən Korrupsiyaya qarşı mübarizə aparən QHT-lərin məlumat və əməkdaşlıq Şəbəkəsinə üzv olan təşkilatlara paylanmışdır. 2009-cu ildə toplanmış yenilənmiş formasının nəşr edilməsi nəzərdə tutulur. Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyi, Daxili İşlər Nazirliyi, Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidməti və digər dövlət qurumları “Şəffaflıq Azərbaycan” təşkilatı ilə birgə Milli Strategiya üzrə maarifləndirici seminarlar keçirmişdir. Təhsil Nazirliyi tərəfindən tərtib edilmiş “Təhsildə Şəffaflıq və Anti-korrupsiya tədbirləri” kursu 2007-2008-ci tədris ilində Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun ixtisasartırma və yenidən hazırlama kurslarında tətbiq olunmuşdur. 2007-ci ilin sentyabr ayından etibarən ixtisasartırma kurslarında “Korrupsiyaya qarşı mübarizə” üzrə dərslərin miqdarı 4 saatdan 6 saata qaldırılmışdır. Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyinin tədris mərkəzində keçirilən kursların tədris proqramına da həmçinin bütün qruplar üzrə korrupsiyaya qarşı mübarizə ilə əlaqədar dərslər əlavə edilmişdir. M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanasında Əlifba və sistemli kataloqda Azərbaycan və rus dillərində korrupsiyaya qarşı mübarizə rubrikaları açılmış, ayrıclar qoyulmuşdur. Daxili İşlər Nazirliyinin məlumat bülletenində “Korrupsiya cinayətlərinə görə hüquqi məsuliyyət” və “Korrupsiyaya qarşı mübarizənin hüquqi əsasları” mövzusunda məqalələr çap edilmişdir. Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən hakimlər üçün keçirilən tədbirlərə Milli Strategiya barədə məlumatlar əlavə edilmişdir. Belə təlimlərə hesabat dövründə müxtəlif instansiya məhkəmələrindən olan 227 nəfər hakim cəlb edilmişdir. Vergilər Nazirliyi tərəfindən müxtəlif istiqamətlər üzrə təşkil edilən ixtisasartırma kurslarının tədris mövzu planlarına “Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu və bu sahədə vergi orqanları qarşısında duran vəzifələr” adlı mövzu daxil edilmiş və tədris olunmuşdur.

54. Fəaliyyət Planının 57-cı bəndinin icrası ilə əlaqədar Avropa Şurasının Korrupsiyaya qarşı Dövlətlər Qrupu (GRECO), İqtisadi İnkişaf və Əməkdaşlıq Təşkilatının İstanbul planı çərçivəsində Azərbaycan Respublikası üzrə verilmiş tövsiyələrin icrası ilə əlaqədar tədbirlər həyata keçirilmiş, müvafiq hesabatlar tərtib edilərək qeyd edilən təşkilatlara təqdim edilmişdir. 2008-ci il 6-10 oktyabr tarixdə GRECO-nun 39-cu plenar iclasında Azərbaycan Respublikası tərəfindən GRECO tövsiyələrinin icrası üzrə təqdim edilmiş hesabat dinlənilmiş və verilmiş əksər tövsiyələrin icrası qənaətbəxş hesab edilmişdir. GRECO tövsiyələrinin icrası üzrə fəaliyyət hazırda davam etdirilməkdədir. 2008-ci ilin 31 mart tarixində Bakı şəhərində Ədliyyə Nazirliyi və Baş Prokurorluğun təşkilatçılığı ilə bir sıra dövlətlərin antikorrupsiya, ədliyyə və prokurorluq orqanlarının rəhbər işçilərinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə Beynəlxalq Antikorrupsiya orqanları Assosiasiyasının İcraiyyə Komitəsinin iclası keçirilmişdir. Bu təşkilatla sıx əməkdaşlıq əlaqələri qurulmuşdur. Transparency International təşkilatı ilə əməkdaşlıq davam

etdirilmişdir. Avropa Şurası ilə bu sahədə əməkdaşlıq gücləndirilmiş “Azərbaycanın Korrupsiyaya qarşı Milli Strategiyasında dəstək” (AZPAC) adlı layihənin icrası üzrə tədbirlər davam etdirilmişdir.

55. Fəaliyyət Planının 58-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar əksər mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən müvafiq illik tədbirlər planları təsdiq edilərək Komissiyaya təqdim edilmişdir.